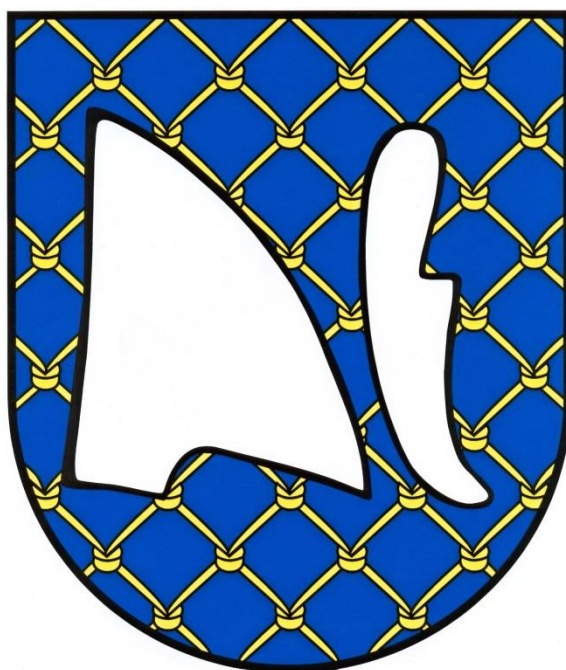

**Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja
obce**

VELKÉ CHYNDICE

2014 - 2020

Schválený obecným zastupiteľstvom dňa 29. 12. 2015 uznesením č. 7/2015

Nitra 2015

**PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA
OBCE VEĽKÉ CHYNDICE 2014 - 2020**

Autorky:

©Doc. RNDr. Alena DUBCOVÁ, CSc., 2015

©RNDr. Hilda KRAMÁREKOVÁ, PhD., 2015

©RNDr. Magdaléna NEMČÍKOVÁ, PhD., 2015

OBSAH

ÚVOD	4
1 ANALYTICKÁ ČASŤ	5
1.1 Situačná analýza obce	5
1.1.1 Vymedzenie územia	5
1.1.2 Prírodné pomery	5
1.1.3 Z histórie	9
1.1.4 Demografické pomery	9
1.1.4.1 Vývoj počtu obyvateľov	10
1.1.4.2 Dynamika obyvateľstva	10
1.1.4.3 Štruktúry obyvateľstva	12
1.1.5 Ekonomická základňa	16
1.1.5.1 Štruktúra využitia pôdneho fondu	16
1.1.5.2 Trh práce	17
1.1.5.3 Majetok a rozpočet obce	21
1.1.6 Infraštruktúra	22
1.1.6.1 Sociálna infraštruktúra	22
1.1.6.2 Technická a environmentálna infraštruktúra	24
1.1.6.3 Dopravná infraštruktúra	24
1.1.7 Cestovný ruch	24
1.1.8 Kultúrny a komunitný život	25
1.1.9 Environmentálne pomery	25
1.2 SWOT analýza obce	26
2 STRATEGICKÁ ČASŤ	30
2.1 Vízia obce	30
2.2 Strategický cieľ, priority a opatrenia rozvoja obce	30
3 PROGRAMOVÁ, REALIZAČNÁ A FINANČNÁ ČASŤ	33
3.1 Vyhodnotenie plánovaných aktivít obce v PHSR obce za roky 2007 – 2013 .	33
3.2 Akčný plán aktivít obce na roky 2014 – 2020	33
3.3 Organizačné zabezpečenie realizácie aktivít obce a ich monitoring	34
3.4 Finančné zabezpečenie realizácie aktivít obce	35
ZÁVER	37
INFORMAČNÉ ZDROJE	38

ÚVOD

Zmenou spoločensko-ekonomického systému a najmä presunom viacerých kompetencií z pôsobnosti okresných úradov na obce sa na miestne samosprávne orgány presúvajú i rozhodnutia, akým smerom sa ich vývoj a rozvoj bude uberať.

Zákon o podpore regionálneho rozvoja č. 539/2008 Z. z. ako jeden zo základných dokumentov podpory regionálneho rozvoja územia definuje program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce (ďalej PHSR). PHSR je strednodobý programový dokument, ktorý je vypracovaný v súlade s cieľmi a prioritami ustanovenými v národnej stratégii a zohľadňuje ciele a priority v programe hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja vyššieho územného celku, na území ktorého sa obec nachádza a je vypracovaný podľa jeho záväznej časti územnoplánovacej dokumentácie.

Tento programový dokument je v súlade s existujúcimi dokumentmi vyššej hierarchickej úrovne:

- Zákon č. 309/2014 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa Zákon č. 539/2008 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja,
- Partnerská dohoda Slovenskej republiky na roky 2014 – 2020,
- Aktualizácia Národnej stratégie regionálneho rozvoja (2014),
- Koncepcia územného rozvoja Slovenska 2001 (KURS 2001) v znení KURS 2011,
- Program rozvoja vidieka SR na programové obdobie 2014 – 2020,
- Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja Nitrianskeho samosprávneho kraja 2012 – 2018,
- Stratégia rozvoja cestovného ruchu Nitrianskeho samosprávneho kraja na roky 2006 – 2013,
- Aktualizácia stratégie rozvoja cestovného ruchu Nitrianskeho samosprávneho kraja na roky 2007 – 2013,
- Územný plán VÚC Nitrianskeho kraja (1998, 1995),
- Záväzná časť územného plánu VÚC Nitrianskeho kraja (2012).

PHSR obce Veľké Chyndice nadväzuje aj na ďalší dokument vypracovaný v predchádzajúcom programovom období - PHSR obce Veľké Chyndice (Mikle, 2006). Ďalšie relevantné informačné zdroje, ktoré boli použité v procese tvorby tohto dokumentu, sú uvedené v jeho záverečnej kapitole.

PHSR obce Veľké Chyndice treba chápať ako koncepčný dokument identifikujúci nielen hlavné problémy rozvoja obce ale i opatrenia, ktoré by mali k riešeniu týchto problémov prispieť, je podkladom pre naplnenie potrieb obyvateľov obce prostredníctvom rozvojových zámerov.

Vypracovanie a aktualizácia tohto programového dokumentu znamená, že obec sa môže zapojiť do procesu využitia nielen verejných prostriedkov i prostriedkov EÚ (Zamkovský, 2004).

1 ANALYTICKÁ ČASŤ

1.1 SITUAČNÁ ANALÝZA OBCE

1.1.1 VYMEDZENIE ÚZEMIA

Obec Veľké Chyndice patrí podľa administratívneho členenia Slovenskej republiky (SR) do Nitrianskeho samosprávneho kraja (NSK) a do okresu Nitra. Obec je tvorená jedným katastrálnym územím o rozlohe 504,89 ha. Na severozápade a severe hraničí s obcou Malé Chyndice, na východe s obcou Nová Ves nad Žitavou, na juhu s mestom Vráble a na juhozápade s obcou Klasov (mapa 1).

Geografická poloha obce (Obecný úrad Veľké Chyndice) je určená súradnicami: 48°17'20'' severnej geografickej šírky a 18°17'26'' východnej geografickej dĺžky.

Okresné a krajské mesto Nitra je od obce (Obecný úrad Veľké Chyndice) vzdialené po cestnej komunikácii cca 19,5 km na severozápad a mesto Vráble cca 7,4 km na juh.

Intravilán obce (Obecný úrad Veľké Chyndice) leží v nadmorskej výške 170 m n. m., pričom najvyšší bod obce 202 m n. m. sa nachádza v severovýchodnej časti obce v lokalite Horný vrch a najnižší bod územia je miesto, kde Host'ovský potok obec opúšťa - 148 m n. m.

V obci žije 319 obyvateľov (k 31.12.2014), hustota obyvateľov je 63 obyv./km² (Štatistický úrad SR, 2015). Zastavaná plocha tvorí 5,26 % (26,57 ha) z celkovej rozlohy obce.

Obec Veľké Chyndice sa rozprestiera na Žitavskej pahorkatine, ktorá je súčasťou Podunajskej pahorkatiny.

1.1.2 PRÍRODNÉ POMERY

Horninové prostredie

Na území obce Veľké Chyndice dominuje v zmysle regionálneho geologického členenia (Vass a kol., 1988a, 1988b) geologická jednotka **Podunajská panva** (tab. 1), pričom najnižšou jednotkou je *Komjatická priehlbina*.

Tab. 1 - Regionálne geologické členenie obce Veľké Chyndice

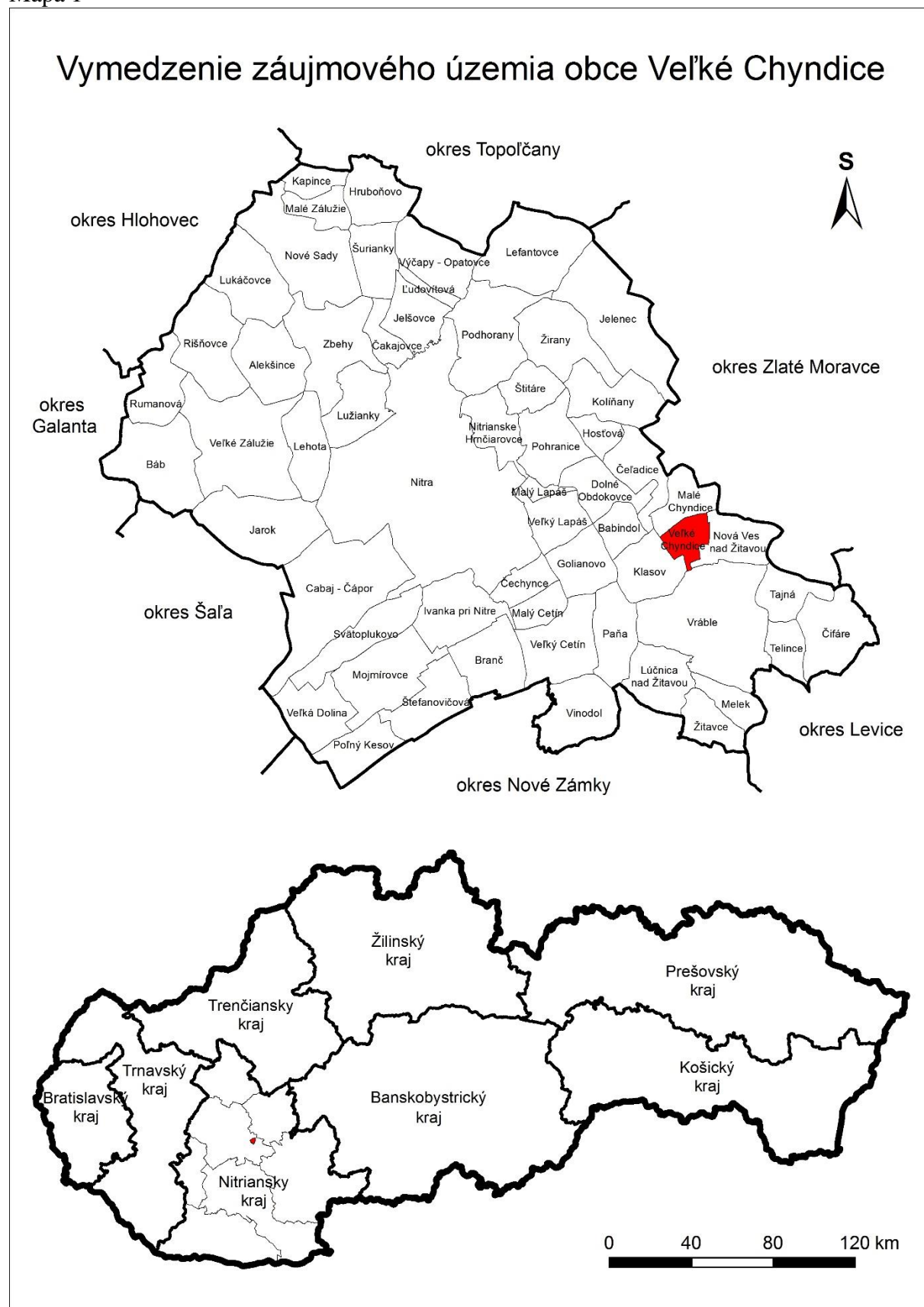
oblasť	podoblasť	jednotky III. rádu	jednotky IV. rádu
vnútrohorské panvy a kotliny	Podunajská panva	Trnavsko-dubnická panva	Komjatická priehlbina

Zdroj: Vass a kol., 1988a, 1988b

Štvrtohorné sedimenty vyplňajú väčšinu obce. Pozdĺž vodných tokov Host'ovského a Chyndického potoka dominujú v území fluvialne sedimenty. V severnej časti v povodí Chyndického potoka prevládajú deluviálno-polygenetické sedimenty. Centrálnu najväčšiu časť obce vyplňajú eolické sedimenty z obdobia mladšieho pleistocénu (spraše a jemnopiesčité spraše).

Tret'ohorné sedimenty sa nachádzajú v juhozápadnej až západnej časti (pravý breh Host'ovského potoka) a na ľavom brehu Chyndického potoka v lokalite Pod vinicami. Dominujú tu piesky, štrky volkovského súvrstvia (Geologická mapa Slovenska M 1 : 50 000, 2013).

Mapa 1

Reliéf

V zmysle geomorfologického členenia (Mazúr, Lukniš, 1980) patrí obec Veľké Chyndice do geomorfologického celku **Podunajská pahorkatina** (tab. 2), konkrétne do podcelku Žitavská pahorkatina.

Tab. 2 - Geomorfologické členenie obce Veľké Chyndice

sústava	podsústava	provincia	subprovincia	oblasť	celok	podcelok
Alpsko-himalájska	Panónska panva	Západopanónska panva	Malá Dunajská kotlina	Podunajská nížina	Podunajská pahorkatina	Žitavská pahorkatina

Zdroj: Mazúr, Lukniš, 1980

Nadmorská výška sa pohybuje v obci v rozpätí od 148 m n. m. (miesto, kde Host'ovský potok obce opúšťa) po 202 m n. m. (severovýchodná časť obce v lokalite Horný vrch), výškové prevýšenie je 54 m.

Relatívna výšková členitosť (54 m) ovplyvňuje charakter krajiny, jej estetickú hodnotu a je dôležitým ukazovateľom vhodnosti územia najmä pre poľnohospodárstvo a cestovný ruch. Podľa vymedzenia morfologicko-morfometrických typov reliéfu (Tremboš, Minár, 2002) rozlišujeme na sledovanom území typ mierne členitých pahorkatín.

Klíma

Územie obce zaraďujeme do **teplej klimatickej oblasti**, v rámci ktorej na sledovanom území môžeme identifikovať dva klimatické okrsky. Najväčšiu časť zaraďujeme do okrsku teplého, veľmi suchého, s miernou zimou. Menšia, severná časť patrí do okrsku teplého, suchého, s miernou zimou (Lapin a kol., 2002, Klimatický atlas Slovenska, 2015).

Priemerná ročná teplota v intraviláne obce Veľké Chyndice za roky 1961 - 2010 bola 9,75°C.

Priemerný ročný úhrn zrážok za obdobie rokov 1961 - 1990 bol v intraviláne obce 587 mm. Priemerný počet dní so snehovou pokrývkou v rokoch 1981 - 2010 bol cca 38 dní.

Z hľadiska výskytu jasných dní bola priemerná ročná hodnota za roky 1961 – 2010 cca 58 dní (Klimatický atlas Slovenska, 2015). Z hľadiska výskytu **hmiel** patrí väčšina územia do oblasti rovín a nížin so zníženým výskytom hmiel, pričom sa ich výskyt priemerne pohybuje v rozmedzí 20 – 45 dní do roka (Mind'áš, Škvarenina, 2002).

Vodstvo

Hydrograficky zaraďujeme obec Veľké Chyndice do vrchovinnno-nížinnej oblasti, pričom pre **vodné toky** tohto územia je charakteristický dažďovo-snehový typ režimu odtoku. Hlavným zdrojom vodnosti sú dažďové a snehové zrážky. Potoky majú vysokú vodnosť v mesiacoch február až apríl, najvyšší priemerný mesačný prietok býva nameraný v marci. Naopak v mesiaci september býva zaznamenaný najnižší priemerný mesačný prietok.

Územie zaraďujeme k **povodiu Žitavy** (vodný tok IV. rádu), pretože územie obce je odvodňované **Host'ovským potokom** (vodný tok V. rádu), ktorý vteká do vodnej nádrže Vráble a následne sa v meste Vráble z pravej strany vlieva do rieky Žitava. Host'ovský potok pramení v obci Host'ová, v obci Veľké Chyndice tečie mimo intravilánu a južne od neho priberá z ľavej strany **Chyndický potok** (vodný tok VI. rádu), ktorý odvodňuje východnú časť územia obce.

Obec zaraďujeme do hydrogeologického regiónu „neogén Žitavskej pahorkatiny“ (Malík, Švasta, 2002). Podľa typu priepustnosti horninového prostredia je pre Veľké Chyndice charakteristická medzizrnová priepustnosť (Hydrogeologická mapa SR, 2015). Z hľadiska kvality **podzemných vôd** sú vody v obci zaraďované do štyroch tried kvality vody. Plošne najväčšia časť tohto územia vykazuje triedu kvality H – podzemné vody

najhoršej triedy kvality, obsahujú nadlimitné koncentrácie dusičnanov, rozpustené látky, ChSKMn, Fe, Mn, PO₄, Cl a na druhej strane nízke obsahy rozpusteného kyslíka. V južnom cípe územia sa obmedzene vyskytujú podzemné vody triedy kvality C – podzemné vody dobrej kvality, zistené boli nízke obsahy rozpusteného kyslíka, príp. zvýšené koncentrácie ChSKMn, Mn. Vo východnej časti obce v lokalite Chrastie sa vyskytujú podzemné vody triedy kvality B - podzemné vody veľmi dobrej kvality, zistené boli nízke obsahy rozpusteného kyslíka, príp. zvýšené koncentrácie ChSKMn, po jednoduchej úprave vhodné pre pitné účely. V severovýchodnej časti obce zaradíme podzemné vody do triedy kvality F - podzemné vody so zhoršenou kvalitou, charakteristické sú predovšetkým nadlimitné koncentrácie dusičnanov z poľnohospodárskej činnosti (Hydrogeochemická mapa SR, 2015).

Pôdy

Hnedozeme sú dominantným **pôdnym typom** v obci Veľké Chyndice. Vyskytujú sa v subtypoch hnedozem typická na sprašiach, hnedozem luvizemná na sprašových hlinách a vo východnej časti obce regozem a hnedozem erodovaná na sprašiach. V juhozápadnej časti hnedozem pseudoglejová a hnedozem erodovaná. Ojedinelý je výskyt **černozemí** (v subtype typická a černozem hnedozemná) na juhozápade a západe územia. Pozdĺž vodných tokov sa nachádzajú **čiernice** pseudoglejové ťažké.

Dominantným **pôdnym druhom** v obci, určeným na základe zrnitosti pôdy, sú hlinité – stredne ťažké pôdy, s ojedinelým výskytom ílovitohlinitých - ťažkých pôd v okolí vodných tokov. Na základe hĺbky a skeletnatosti pôd sa na stanovenom území vyskytujú prevažne pôdy hlboké, bez skeletu (Pôdne mapy, 2015).

Rastlinstvo

Z hľadiska **fytogeografického členenia** v zmysle Futáka (1980) leží územie obce v oblasti panónskej flóry (obvod eupanónskej xerothermnej flóry, okres Podunajská nížina). Fytogeograficko-vegetačné začlenenie územia obce znázorňuje tab. 3.

Tab. 3 - Fytogeograficko-vegetačné členenie obce Veľké Chyndice

podzóna	oblasť	okres
dubová - nížinná	pahorkatinná	Žitavská pahorkatina

Zdroj: Plesník, 2002

Potenciálnu vegetáciu by za súčasných klimatických, hydrologických a pôdných pomerov bez ďalšieho vplyvu človeka v zmysle Michalka a kol. (1986) na území Veľkých Chyndíc tvorili tri typy spoločenstiev. V povodí Host'ovského potoka a dolného toku Chyndického potoka by sa vyskytovali dubovo-brestovo-jaseňové lesy (*Ulmenion*), tzv. tvrdé lužné lesy, ktoré by lemovalo najrozšírenejšie spoločenstvo dubovo-hrabových lesov karpatských (*Carici pilosae-Carpinenion*). Ojedinele by sa vo vyššie položených miestach na juhozápade v lokalitách Horný a Dolný Jaseň a na východe územia v lokalitách Chrastie a Za vinicami vyskytovali dubovo-cerové lesy (*Quercetum petraeae-cerris*).

Na reálnu vegetáciu obce Veľké Chyndice vplýva fakt, že až 93,3 % z celkovej rozlohy tvorí poľnohospodárska pôda (471,11 ha) a v obci nie sú evidované žiadne lesné pozemky. Popri vodných tokoch sa vyskytujú zvyšково dubovo-brestovo-jaseňové lesy (*Ulmenion*) - tzv. tvrdé lužné lesy, s prevládajúcou drevinou dubom letným (*Quercus robur*), brestom hrabolistým (*Ulmus minor*) a jaseňom úzkolistým (*Fraxinus angustifolia*). V časti obce, ktorá bola premenená na kultúrnu step, sa vyskytujú rôzne ruderálne biotopy (napr. intenzívne obhospodarované polia, úhory a extenzívne ohospodarované polia, nitrofilná vegetácia mimo sídiel a pod.).

Živočíšstvo

V rámci terestrického biocyklu **zoogeografického začlenenia** zaradujeme obec Veľké Chyndice do panónskeho úseku provincie stepí (Jedlička, Kalivodová, 2002). V rámci limnického biocyklu patrí celé územie do pontokaspickej provincie - do podunajského okresu – stredoslovenská časť (Hensel, Krno, 2002).

Živočíšstvo polí a lúk a **živočíšstvo záhrad** dominuje na sledovanom území. V biotope polí a lúk sa vyskytujú druhy: napr. hraboš poľný (*Microtus arvalis*), zajac poľný (*Lepus europaeus*), vrana túlavá (*Corvus corone*), hrdlička poľná (*Streptopelia turtur*). **Živočíšstvo záhrad** reprezentuje sýkorka uhliarka (*Parus ater*), drozd čierny (*Turdus merula*), jež východný (*Erinaceus concolor*), lasica myšožravá (*Mustela nivalis*), sojka škriekavá (*Garrulus glandarius*); **živočíšstvo vôd** lieň (*Tinca tinca*), kačica divá (*Anas platyrhynchos*), užovka fľakaná (*Natrix tessellata*); **živočíšstvo ľudských obydľí** myš domová (*Mus musculus*), vrabec domový (*Passer domesticus*), hrdlička záhradná (*Streptopelia decaocto*), holub hrivnák (*Columba palumbus*).

Ochrana prírody a krajiny

Z hľadiska územnej ochrany prírody a krajiny v rámci národnej siete ako aj v rámci európskej sústavy chránených území NATURA 2000 sa v obci Veľké Chyndice nenachádza žiadne chránené územie (Štátny zoznam osobitne chránených častí prírody SR, 2015, NATURA 2000, 2015).

1.1.3 Z HISTÓRIE

Územie obce bolo osídlené už od staršieho praveku i keď prvá písomná zmienka o obci Veľké Chyndice pochádza z roku 1234, kedy sa obec spomína pod názvom Hynd – obec kráľovských dvorníkov a sietiarov, neskôr aj rybárov. Názov obce sa postupne vyvíjal (Hynd – 1268, Naghynd – 1470, Hindicze – 1773, Veľké Hyndice – 1920, Veľké Chyndice – 1948) (Vlastivedný slovník obcí na Slovensku : III. diel, 1978).

Od 13. storočia patrila obec pod správu panstva Jelenec (rod. Forgáčovcov). V tomto storočí bol postavený pôvodný jednoloďový románsky kostolík s pretiahnutou polkruhovou apsidou, ktorý bol zasvätený Narodeniu Panny Márie. Na vývin obce mali vplyv aj turecké vpády, v roku 1575 bola obec vypálená. V rokoch 1735 – 1750 bol pôvodne románsky kostol prestavaný v barokovom štýle. V 18. stor. prešla obec pod správu panstva Paluškovcov. Obyvatelia obce sa začali v tomto období zaoberať aj vinohradníctvom. Obec Veľké Chyndice bola v rokoch 1939 – 1945 pripojená k Maďarsku a v roku 1975 bola zlúčená s obcou Malé Chyndice pod jednu obec s názvom Chyndice. 1. 2. 1992 sa obec rozdelila na Veľké Chyndice a Malé Chyndice. Detailnejšie je nielen novodobá história obce spracovaná v brožúre „Obec Veľké Chyndice“, ako aj na oficiálnej webovej stránke obce (<http://www.velkechyndice.eu/>).

1.1.4 DEMOGRAFICKÉ POMERY

Základným predpokladom rozvoja obce jej ľudský potenciál. Jeho súčasný stav je výsledkom dlhodobého populačného a hospodárskeho vývoja obce. Vývoj a potenciál ľudských zdrojov obce charakterizujú viaceré demografické špecifiká.

Obec Veľké Chyndice podľa počtu obyvateľov patrí k malým vidieckym obciam Slovenska. V roku 2014 v obci žilo 319 obyvateľov pri priemernej hustote 63 obyvateľov na 1 km². Hustota obyvateľov v obci je nižšia ako je hustota obyvateľov NSK (108 obyvateľov na 1 km²) ako aj Slovenska (111 obyvateľov na 1 km²).

1.1.4.1 Vývoj počtu obyvateľov

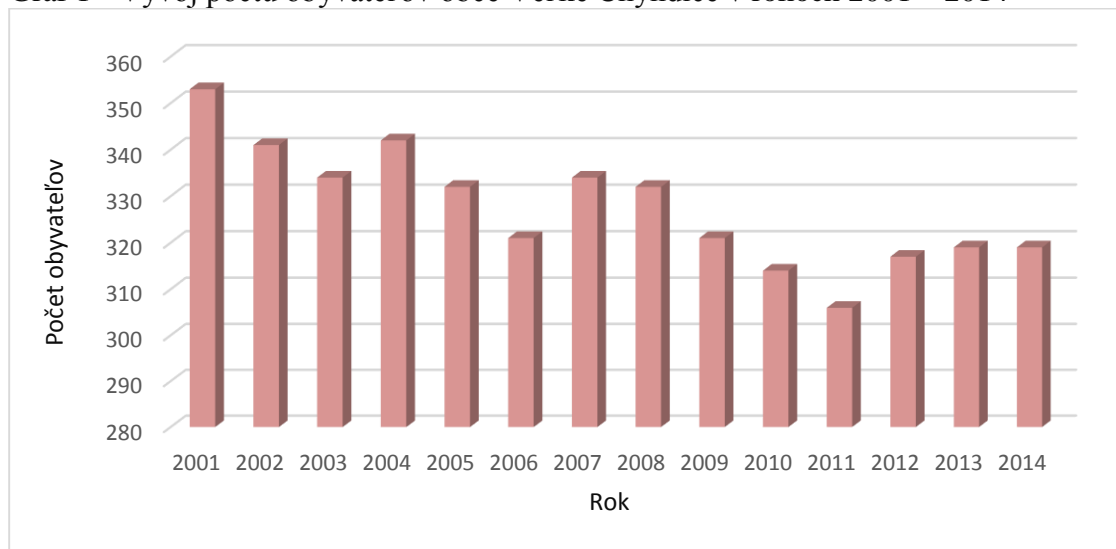
Obdobie od roku 2001 po rok 2011 je charakteristické nerovnomerným poklesom počtu obyvateľov, čím došlo k zníženiu počtu obyvateľov o 47 osôb. V nasledujúcich rokoch je možno pozorovať nárast a následnú stagnáciu, čím v roku 2014 bol dosiahnutý počet obyvateľov 319 (tab. 4, graf 1).

Tab. 4 - Vývoj počtu obyvateľov obce Veľké Chyndice v rokoch 2001 – 2014

Rok	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Spolu	353	341	334	342	332	321	334	332	321	314	306	317	319	319

Zdroj: Štatistický úrad SR (ŠÚ SR), 2015

Graf 1 - Vývoj počtu obyvateľov obce Veľké Chyndice v rokoch 2001 – 2014

Zdroj: ŠÚ SR, 2015, spracovali autori

1.1.4.2 Dynamika obyvateľstva

Vývoj počtu obyvateľov je odrazom prirodzeného a migračného pohybu, ktorý ovplyvňuje celkový stav obyvateľov obce.

Za obdobie rokov 2010 – 2014 sa v obci narodilo 14 detí a zomrelo 18 osôb, čím nastal prirodzený úbytok 4 osôb. V prirodzenom pohybe (tab. 5, graf 2), ktorý je výsledkom dvoch základných biologických procesov, narodenia a úmrtia, sa v roku 2014 prejavil prírastok 2 osôb. Prirodzený úbytok bol zaznamenaný na začiatku sledovaného obdobia v rokoch 2010 a 2011. Počet narodených detí v prepočte 1000 obyvateľov umožňuje porovnať natalitu obce s natalitou okresu, kraja ako i Slovenska. Ako vidieť z tab. 5, natalita obce dosiahla pozitívnejšie hodnoty (12,38 ‰) ako je priemerná hodnota okresu, kraja a Slovenska. Pozitívnejšie hodnoty obec dosahuje i v mortalite a teda aj v prirodzenom pohybe.

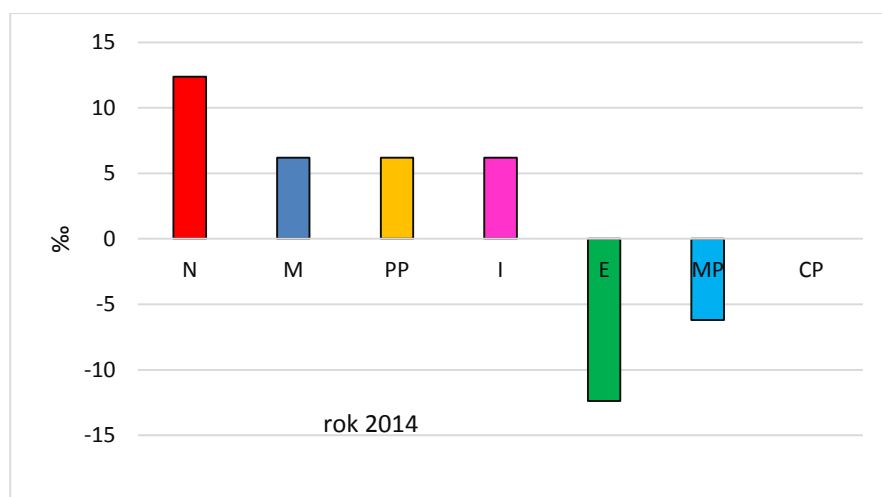
Pôrodnosť je okrem biologických faktorov ovplyvňovaná aj viacerými ekonomickými faktormi, ako napr. ekonomickou situáciou domácností, zvyšovaním kvality života, novým demografickým správaním sa mladej populácie, ktorá posúva narodenie prvého dieťaťa do vyšších vekových kategórií, po uplatnení sa na trhu práce.

Tab. 5 - Celkový pohyb obyvateľstva obce Veľké Chyndice v rokoch 2010 – 2014

Obec	Rok	Natalita		Mortalita		Prírodný prírastok / úbytok		Imigrácia		Emigrácia		Migračný prírastok / úbytok		Celkový prírastok / úbytok	
		abs.	‰	abs.	‰	abs.	‰	abs.	‰	abs.	‰	abs.	‰	abs.	‰
Veľké Chyndice	2010	1	3,14	7	21,94	-6	-18,81	4	12,54	5	15,67	-1	-3,14	-7	-21,94
	2011	3	9,84	4	13,12	-1	-3,28	8	26,23	7	22,95	1	3,28	0	0,00
	2012	4	13,03	4	13,03	0	0,00	16	52,12	5	16,29	11	35,83	11	35,83
	2013	2	6,43	1	3,22	1	3,22	8	25,72	7	22,51	1	3,22	2	6,43
	2014	4	12,38	2	6,19	2	6,19	2	6,19	4	12,38	-2	-6,19	0	0,00
	2014	4	12,38	2	6,19	2	6,19	2	6,19	4	12,38	-2	-6,19	0	0,00
Okr. ZM	2014	374	9,08	447	10,86	-73	-1,78	334	8,11	385	9,35	-51	-1,24	-124	-3,01
NSK	2014	6343	8,82	7642	11,14	-1596	-2,33	3276	4,78	3420	4,99	-144	-0,21	-1740	-2,54
SR	2013	55033	10,16	51346	9,48	3687	0,68	5357	0,99	3644	0,67	1713	0,32	5400	1,00

Zdroj: ŠÚ SR, 2015

Graf 3 - Bilancia dynamiky obyvateľstva obce Veľké Chyndice v roku 2014

Zdroj: ŠÚ SR, 2015, spracovali autori

Poznámka: N - živonarodení, M - zomrelí, PP - prírodný pohyb, I - prist'ahovaní, E - vyst'ahovaní, MP - migračný pohyb, CP - celkový pohyb

Vývoj počtu obyvateľov ovplyvňuje aj migračný pohyb, zmena trvalého bydliska, ktorá vedie buď k prist'ahovaniu sa do obce alebo vyst'ahovaniu sa z obce. Podľa prevažujúceho smeru sa v obci vytvára buď prírastok alebo úbytok v počte obyvateľov.

Za obdobie rokov 2010 – 2014 sa do obce prist'ahovalo 38 a vyst'ahovalo sa z nej 28 obyvateľov, čím nastal prírastok 10 osôb. Rok 2014 bol pre obec charakteristický vyšším počtom vyst'ahovaných (4 osôb, t. z. 12,38 ‰) ako prist'ahovaných (2 osoby, t. z. 6,19 ‰). Migračné saldo bolo záporné i v roku 2011, kedy sa z obce vyst'ahovalo o 1 obyvateľa viac, ako sa do obce prist'ahovalo. Ostatné roky v období 2010 – 2014 mali pozitívny migračný vývoj, najvyšší migračný prírastok bol v roku 2012 (11 osôb). Celkový pohyb obyvateľov tak v roku 2014 dosiahol hodnotu 0.

Dynamika vývoja populácie obce Veľké Chyndice poukazuje na negatívnejšie trendy v porovnaní s populáciou okresu Zlaté Moravce, NSK i Slovenska (tab. 5).

Celkový vývoj obyvateľov ovplyvňujú aj ďalšie demografické javy, ku ktorým patrí sobášnosť a rozvodovosť. Sobášnosť v obci predstavuje priemerne ročne 1 - 2 sobáše. Za roky 2010 – 2014 bolo uzavretých v 6 manželstiev. Kým sobášnosť má pozitívny vplyv na rodinu, naopak, rozvodovosť má negatívny dosah. Za obdobie 5 rokov sa rozviedlo 5 manželstiev (tab. 6).

Tab. 6 - Vývoj sobášnosti a rozvodovosti v obci Veľké Chyndice v rokoch 2010 – 2014

Počet	2010	2011	2012	2013	2014
Sobášnosť	0	2	2	1	1
Rozvodovosť	0	3	1	1	0

Zdroj: ŠÚ SR, 2015

Pre rast počtu obyvateľov je dôležité stabilizovať resp. pritiahnuť mladých ľudí do obce zlepšením výstavbou nájomných bytov, resp. prípravou pozemkov pre výstavbu.

1.1.4.3 Štruktúry obyvateľstva

Štruktúra obyvateľov podľa veku a pohlavia je významným znakom každej populácie. Ovplyvňuje rozvoj hospodárskeho a spoločenského života. Je výsledkom dlhodobých procesov prirodzenej (narodenie, úmrtie) a migračnej meny (sťahovanie), ale aj vplyvov ďalších vonkajších udalostí.

V štruktúre podľa pohlavia (tab. 7) dlhodobo prevládajú ženy, ktoré sa na celkovej populácii obce podieľajú 50,16% (r. 2014), hoci ich podiel klesá. Prevalencia žien rastie najmä vo vyšších vekových kategóriách, čo je spôsobené zvýšenou úmrtnosťou mužov v týchto kategóriách.

Tab. 7 - Vývoj štruktúry obyvateľstva obce Veľké Chyndice podľa pohlavia v rokoch 2010 – 2014

Rok	Počet obyvateľov		Muži		Index maskulinity	Ženy		Index feminity
	abs.	%	abs.	%		abs.	%	
2010	314	100,00	146	46,50	869,05	168	53,50	115,07
2011	306	100,00	146	47,71	912,50	160	52,29	109,59
2012	317	100,00	155	48,90	956,79	162	51,10	104,52
2013	319	100,00	157	49,22	969,14	162	50,78	103,18
2014	319	100,00	159	49,84	993,75	160	50,16	100,63

Zdroj: ŠÚ SR, 2015

Štruktúra obyvateľstva podľa reprodukcie umožňuje poznať potenciál pre obnovu populácie z vlastných zdrojov. Tvorená je tromi biologickými vekovými kategóriami - predreprodukčnou (0 – 14), reprodukčnou (15 – 49) a poreprodukčnou (50+). Na základe ich podielu môžeme charakterizovať populáciu obce ako regresívnu, ktorá sa nedokáže obnoviť z vlastných zdrojov.

Predreprodukčná zložka obyvateľstva je tvorená nízkym podielom, ktorý v roku 2014 dosiahol 11,91 % (tab. 8, graf 4). Podiel obyvateľov v reprodukčnom veku sa znižuje, nedosahuje ani polovicu populácie (49,22 %). Poreprodukčná zložka populácie rastie a v roku 2014 dosiahla 38,87 % z obyvateľov obce, detskú zložku prevyšuje viac ako trojnásobne. Pre obec je charakteristická populácia regresívneho typu populácie, ktorý sa vývojom bude prehlbovať, čím sa populácia z vlastných zdrojov obnoviť nedokáže.

V porovnaní s priemernými hodnotami okresu Zlaté Moravce, NSK a Slovenska, obec dosahuje nižší podiel obyvateľov v predreprodukčnom veku, nižší podiel v reprodukčnom

veku ale vyšší podiel v poreprodukčnom veku. Práve nízky podiel detskej zložky 0-14 ročných a rast podielu v poreprodukčnom veku poukazuje na starnutie populácie obce, ktoré sa bude do budúcnosti prehĺbovať ak sa výraznejšie neprejaví externá mobilita do obce.

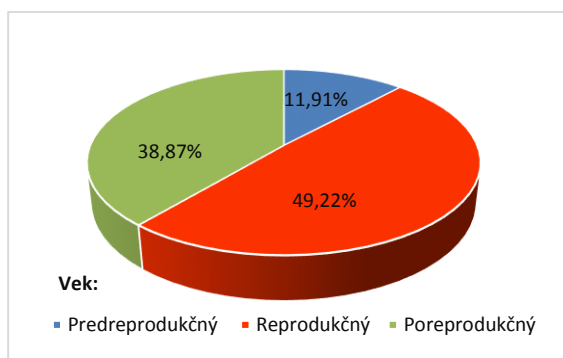
Tab. 8 - Vývoj vekovej štruktúry obyvateľov obce Veľké Chyndice podľa reprodukcie v rokoch 2010 – 2014

Územie	Rok	Predreprodukčný vek		Reprodukčný vek		Poreprodukčný vek	
		abs.	%	abs.	%	abs.	%
Veľké Chyndice	2010	34	10,83	165	52,55	115	36,62
	2011	33	10,78	163	53,27	110	35,95
	2012	39	12,30	165	52,05	113	35,65
	2013	39	12,23	158	49,53	122	38,24
	2014	38	11,91	157	49,22	124	38,87
okr. ZM	2014	5 346	13,00	20 507	49,86	15 274	37,14
NSK	2014	91 506	13,36	340 861	49,77	5 421 349	36,87
SR	2014	830 181	15,31	2 726 898	50,3	1 864 270	34,39

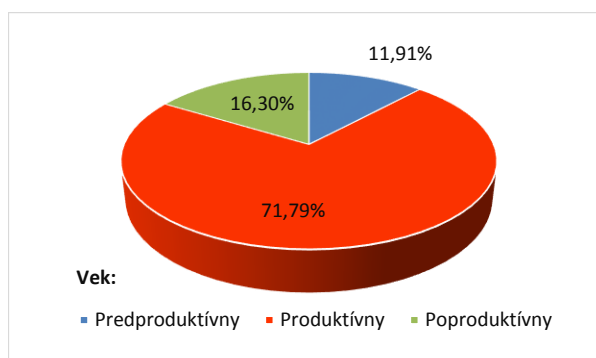
Zdroj: ŠÚ SR, 2015

Graf 4 - Štruktúry obyvateľstva obce Veľké Chyndice v roku 2014

podľa reprodukcie

podľa produktivity

Zdroj: ŠÚ SR, 2015, spracovali autori

Veková štruktúra podľa produktivity je dôležitá pri analýze pracovných zdrojov. Najpočetnejšia skupina obyvateľstva je obyvateľstvo v produktívnom veku (15-64), ktoré dosahuje viac ako polovicu populácie obce (71,79 % v roku 2014). Predproduktívna zložka obyvateľstva je tvorená deťmi do 15 rokov, ktoré sa na celkovom počte obyvateľov dosahujú nízky podiel len 11,91%. Obyvateľstvo v poproduktívnom veku (65 a viac rokov) dosahuje podiel 17,83 % (tab. 9).

Nízky počet detskej zložky nevytvára dostatočnú základňu pre stabilitu resp. pozitívny vývoj populácie a preto je dôležité nielen stabilizovať mladé obyvateľstvo v obci ako aj pritiahnuť imigrantov do obce napr. skvalitňovaním sociálnej infraštruktúry a zlepšovaním životných podmienok obyvateľstva postupnou revitalizáciou častí obce a ďalšími aktivitami.

Pre uplatnenie sa na trhu práce a pre rozvoj obce je treba poznať vzdelanostnú štruktúru. Ako vidieť z tab. 10 a grafu 5, najviac obyvateľov dosiahlo sekundárne vzdelanie, ich podiel je takmer 60 % (59,21 %) z populácie obce. V tejto skupine prevažuje nižšie stredné vzdelanie - učňovské bez maturity (21,05 %). Vyššie sekundárne vzdelanie ako úplné stredné odborné (s maturitou) dosiahlo 18,75 % a stredné odborné (bez maturity) má ukončené 13,16 %. Terciárne vzdelanie dosiahlo 4,93 % populácie obce. Bez školského

vzdelania je 10,86 % populácie, túto skupinu tvoria hlavne deti predškolského a školského veku. Svoje vzdelanie pri sčítaní obyvateľov, domov a bytov neuviedlo len 0,99 %.

Tab. 9 - Vývoj vekovej štruktúry obyvateľov obce Veľké Chyndice podľa produktivity v rokoch 2010 – 2014

Územie	Rok	Predproduktívny vek		Produktívny vek		Poproduktívny vek	
		abs.	%	abs.	%	abs.	%
Veľké Chyndice	2010	34	10,83	224	71,34	56	17,83
	2011	33	10,78	221	72,22	52	16,99
	2012	39	12,30	225	70,98	53	16,72
	2013	39	12,23	229	71,79	51	15,99
	2014	38	11,91	229	71,79	52	16,30
okr. ZM	2014	5 346	13,00	29 231	71,07	6 550	15,93
NSK	2014	91 506	13,36	489 153	71,42	104 263	15,22
SR	2014	830 181	15,31	3 834 289	70,73	756 879	13,96

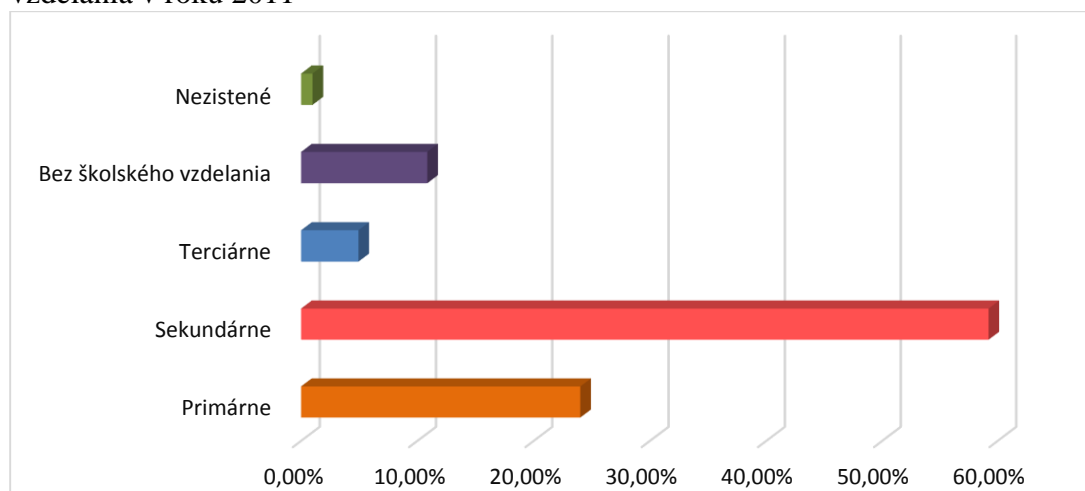
Zdroj: ŠÚ SR, 2015

Tab. 10 - Vzdelanostná štruktúra obyvateľstva obce Veľké Chyndice v roku 2011

Najvyššie dosiahnuté vzdelanie		Pohlavie		Spolu	
		muži	ženy	abs.	%
Primárne		27	46	73	24,01
Základné		27	46	73	24,01
Sekundárne		97	83	180	59,21
Učňovské (bez maturity)		42	22	64	21,05
Stredné odborné (bez maturity)		24	16	40	13,16
Úplné stredné učňovské (s maturitou)		6	1	7	2,30
Úplné stredné odborné (s maturitou)		22	35	57	18,75
Úplné stredné všeobecné		3	8	11	3,62
Vyššie odborné vzdelanie		0	1	1	0,33
Terciárne		5	10	15	4,93
Vysokoškolské bakalárske		1	1	2	0,66
Vysokoškolské magisterské, inžinierske, doktorské		3	8	11	3,62
Vysokoškolské doktorandské		1	1	2	0,66
Vysokoškolské spolu		5	10	15	4,93
Študijný odbor	prírodné vedy	1	1	2	0,66
	technické vedy a náuky I (baníctvo, hutníctvo, strojárstvo, informatika a VT, elektrotech., tech. chémia, potravinárstvo)	2	0	2	0,66
	poľnohospodársko-lesnícke a veterinárne vedy a náuky	1	2	3	0,99
	spoločenské vedy, náuky a služby I (filozof., ekon., polit. a práv. vedy, ekonomika a manaž., obchod a služby, SŠ - OA, HA, praktická š., učeb.odb.)	0	3	3	0,99
	spoločenské vedy, náuky a služby II (histor., filolog., pedag. a psych. vedy, publicistika a informácie, telových., učiteľstvo, SŠ - gym.)	1	4	5	1,64
Bez školského vzdelania		16	17	33	10,86
Nezistené		2	1	3	0,99
Úhrn		147	157	304	100,00

Zdroj: Sčítanie obyvateľov, domov a bytov, 2011

Graf 5 - Štruktúra obyvateľstva obce Veľké Chyndice podľa najvyššieho dosiahnutého vzdelania v roku 2011

Zdroj: Sčítanie obyvateľov, domov a bytov, 2011

Religiózna štruktúra je homogénna. Rímskokatolícke náboženstvo vyznáva až 94,08 % obyvateľov obce. V obci je gréckokatolícka cirkev zastúpená 1,64 % a evanjelická cirkev augsburského vyznania 0,33%. Bez vyznania je 3,62 % a nezistené vierovyznanie bolo u 0,33 % obyvateľov (tab. 11).

Tab. 11 - Religiózna štruktúra obyvateľstva obce Veľké Chyndice v roku 2011

Náboženské vyznanie	Muži	Ženy	Spolu	
	abs.	abs.	abs.	%
Rímskokatolícka cirkev	136	150	286	94,08
Gréckokatolícka cirkev	3	2	5	1,64
Evanjelická cirkev augsburského vyznania	1	0	1	0,33
Bez vyznania	6	5	11	3,62
Nezistené	1	0	1	0,33
Spolu	147	157	304	100,00

Zdroj: Sčítanie obyvateľov, domov a bytov, 2011

Obec Veľké Chyndice patrí k národnostne zmiešaným obciam Slovenska, s prevahou slovenskej národnosti, ktorá dosahuje 81,91%, k maďarskej národnosti sa hlási 17,43 % obyvateľov. Nezistená národnosť bola u 0,66 % (tab. 12). Národnosť sa v Slovenskej republike zisťuje pri sčítaniach obyvateľov. Obyvatelia ju uvádzajú podľa vlastného presvedčenia.

Tab. 12 - Národnostná štruktúra obyvateľstva obce Veľké Chyndice v roku 2011

Národnosť	Muži	Ženy	Spolu	
	abs.	abs.	abs.	%
Slovenská	119	130	249	81,91
Maďarská	27	26	53	17,43
Nezistená	1	1	2	0,66
Spolu	147	157	304	100,00

Zdroj: Sčítanie obyvateľov, domov a bytov, 2011,

1.1.5 EKONOMICKÁ ZÁKLADŇA

1.1.5.1 Štruktúra využitia pôdneho fondu

Pôda je základným prírodným bohatstvom a potenciálom rozvoja obce. Jej využitie ovplyvňuje poloha na nížine. Dominantné postavenie v štruktúre pôdneho fondu má poľnohospodárska pôda (tab. 13, graf 6), ktorá je charakteristická s vysokým stupňom zornenia, ktorý dosahuje 91,53 %.

Poľnohospodárska pôda zaberá 471,06 ha, čo predstavuje 93,30 % plochy obce. Štruktúru poľnohospodárskeho využitia dopĺňajú záhrady, ktoré zaberajú 3,61 % a vinice 3,06 % z plochy obce. Na trvalé trávnaté porasty pripadá 1,78 %.

Nepoľnohospodárska pôda zaberá 6,70 % z plochy obce. Je tvorená zastavanou plochou (5,28 %), ostatnou plochou (0,50 %) a vodnou plochou 0,94 %. Na území obce nie je zastúpená lesná plocha.

Tab. 13 - Vývoj štruktúry využitia pôdneho fondu obce Veľké Chyndice v rokoch 2010 –2014

Formy využitia pôdneho fondu (v m ²)	2010	2011	2012	2013	2014
Poľnohospodárska pôda	4 710 814	4 711 141	4 711 141	4 710 786	4 710 638
orná pôda	4 311 623	4 311 623	4 311 623	4 311 623	4 311 623
chmeľnica	0	0	0	0	0
vinica	144 186	144 186	144 186	144 186	144 186
záhrada	170 405	170 732	170 732	170 377	170 229
ovocný sad	780	780	780	780	780
trvalý trávny porast	83 820	83 820	83 820	83 820	83 820
Nepoľnohospodárska pôda	338 133	337 806	337 806	338 161	338 309
lesná plocha	0	0	0	0	0
vodná plocha	47 422	47 422	47 422	47 422	47 422
zastavaná plocha a nádvorie	265 606	265 279	265 279	265 634	265 782
ostatná plocha	25 105	25 105	25 105	25 105	25 105
Celková výmera územia	5 048 947	5 048 947	5 048 947	5 048 947	5 048 947

Zdroj: ŠÚ SR, 2015

Graf 6 - Štruktúra pôdneho fondu obce Veľké Chyndice v roku 2014

Zdroj: ŠÚ SR, 2015

1.1.5.2 Trh práce

Ekonomická aktivita obyvateľstva nachádza svoj odraz na trhu práce. Sleduje sa len pri sčítaní obyvateľov, domov a bytov. Tvoria ju dve kategórie – ekonomicky aktívne obyvateľstvo (EAO) a ekonomicky neaktívne obyvateľstvo (ENO). Za ekonomicky aktívnych sa považujú obyvatelia 16-roční a starší, ktorí sú pracujúci (okrem dôchodcov), pracujúci dôchodcovia, nezamestnaní a osoby na materskej dovolenke.

Podľa posledného sčítania obyvateľov, bytov a domov v roku 2011 bolo v obci Veľké Chyndice 153 EAO, z toho 89 mužov a 59 žien. EAO sa podieľa na obyvateľstve produktívneho veku 70,00 %.

V štruktúre EAO podľa zamestnanosti (tab. č. 14) majú hlavné postavenie zamestnanci, ktorých podiel na EAO dosiahol 86,27 %. Popri zamestnancoch stále významnejšie miesto nadobúdajú podnikatelia. Podľa výsledkov sčítania obyvateľov, domov a bytov v roku 2011 bývalo v obci 17 podnikateľov, ich počet sa do roku 2014 zvýšil na 18. U 2,61 % obyvateľov postavenie v zamestnaní zistené nebolo.

Tab. 14 - EAO v obci Veľké Chyndice podľa postavenia v zamestnaní v roku 2011

Pohlavie / Územie	Postavenie v zamestnaní										
	zamestnanci		podnikatelia			členovia družstiev		vypomáhajúci členovia domácností a podnikateľov		ostatní a nezistení spolu	
	abs.	%	so zamestnancami	bez zamestnancov	spolu v %	abs.	%	abs.	%	abs.	%
Muži	73	82,02	1	13	15,73	0	0,0	0	0,0	2	2,25
Ženy	59	92,19	0	3	4,69	0	0,0	0	0,0	2	3,13
Spolu	132	86,27	1	16	11,11	0	0,0	0	0,0	4	2,61
okr. ZM	14 435	71,90	462	1 987	12,20	46	0,2	25	0,1	3 135	15,60

Zdroj: Sčítanie obyvateľov, domov a bytov, 2011

V štruktúre ENO (tab. 15) majú významné postavenie dve zložky - nepracujúci dôchodcovia (82 osôb, t. z. 26,97 %) a osoby závislé (60 osôb, t. z. 19,74 %, ku ktorým zahŕňame deti do 16 rokov, študentov stredných a vysokých škôl. Spolu sa podieľali na populácii obce 46,71 %. Počet ENO v roku 2011 bol 151 osôb, ich podiel na populácii obce bol 49,67 %.

Tab. 15 - Štruktúra ENO obce Veľké Chyndice v roku 2011

	Ekonomicky neaktívne obyvateľstvo				
	Osoby na rodičovskej dovolenke	Nepracujúci dôchodcovia	Ostatní nezávislí	Osoby závislé	Ostatní závislí a nezistení
Muži	0	32	0	26	0
Ženy	5	50	1	34	3
Spolu	5	82	1	60	3

Zdroj: Sčítanie obyvateľov, domov a bytov, 2011

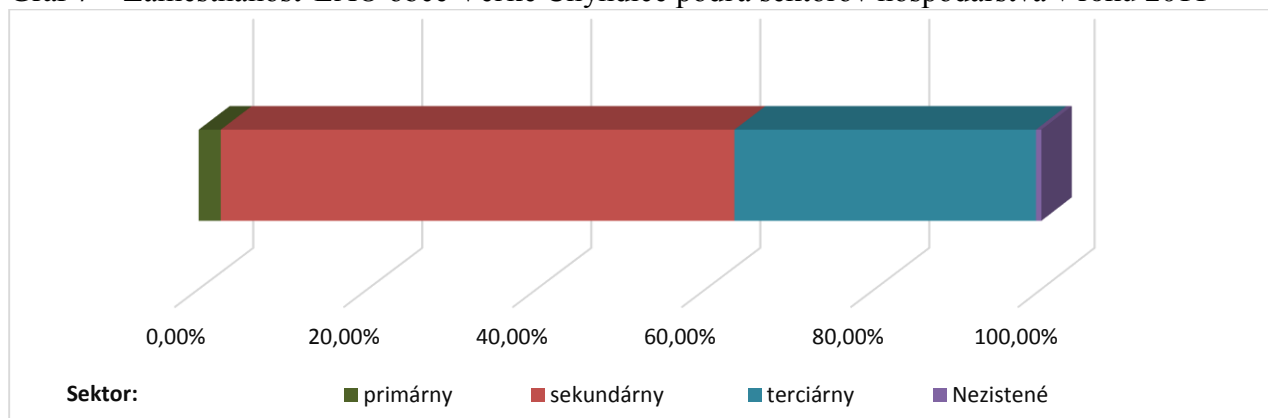
V štruktúre zamestnanosti podľa sektorov hospodárstva má dominantné postavenie sekundárny sektor, v ktorom pracuje 60,78 % obyvateľov. V terciárnom sektore je zamestnanosť takmer o polovicu nižšia (35, 95 %). V primárnom sektore je zamestnaných len 2,61 % EAO obce. U 0,65% EAO vzťah k odvetviam hospodárstva nebol zistený (tab. 16, graf 7).

Tab. 16 - EAO obce Veľké Chyndice podľa sektorov hospodárstva v roku 2011

Sektor	spolu		z toho dochádza do zamestnania	
	abs.	%	abs.	%
Primárny	4	2,61	2	1,31
Sekundárny	93	60,78	85	55,56
Terciárny	55	35,95	46	30,07
Nezistené	1	0,65	0	0,00
Spolu	153	100,00	133	86,93

Zdroj: Sčítanie obyvateľov, domov a bytov, 2011, spracovali autori

Graf 7 – Zamestnanosť EAO obce Veľké Chyndice podľa sektorov hospodárstva v roku 2011

Zdroj: Sčítanie obyvateľov, domov a bytov, 2011, spracovali autori

Vo výrobných odvetviach hospodárstva má významné postavenie priemysel, v ktorom pracuje 49,02 % EAO obce, z čoho viac ako polovica je zamestnaných vo výrobe motorových vozidiel, návesov a prívesov. Z nevýrobných odvetví je vyššia zamestnanosť v maloobchode, ktorá dosahuje 5,23 % EAO. Vo verejnej správe a obrane a v povinnom sociálnom zabezpečení zamestnanosť dosahuje 7,84 %. Zamestnanosť EAO obyvateľstva v pестrej škále odvetví hospodárstva dokumentuje tab. 17.

Väčšina EAO (86,93 %) ale odchádza za prácou mimo obec svojho bydliska hlavne do krajského mesta Nitra a do priemyselného parku vo Vrábľoch.

Tab. 17 - Štruktúra EAO obce Veľké Chyndice podľa odvetví ekonomickej činnosti v roku 2011

Odvetvie ekonomickej činnosti	Ekonomicky aktívne osoby			
	muži	ženy	spolu	z toho dochádza do zamestnania
Pestovanie plodín a chov zvierat, poľovníctvo a služby s tým súvisiace	3	1	4	2
Výroba potravín	1	1	2	2
Výroba textilu	0	1	1	1
Spracovanie dreva a výroba výrobkov z dreva a korku okrem nábytku; výroba predmetov zo slamy a prúteného materiálu	1	0	1	1
Výroba chemikálií a chemických produktov	1	0	1	1
Výroba výrobkov z gumy a plastu	5	2	7	7
Výroba ostatných nekovových minerálnych výrobkov	0	1	1	0
Výroba a spracovanie kovov	1	0	1	1

Výroba kovových konštrukcií okrem strojov a zariadení	10	0	10	9
Výroba počítačových, elektronických a optických výrobkov	3	1	4	4
Výroba elektrických zariadení	2	0	2	2
Výroba strojov a zariadení i. n.	1	0	1	1
Výroba motorových vozidiel, návesov a prívesov	17	23	40	38
Iná výroba	1	2	3	3
Oprava a inštalácia strojov a prístrojov	0	1	1	1
Výstavba budov	4	0	4	3
Inžinierske stavby	8	0	8	7
Špecializované stavebné práce	6	0	6	4
Veľkoobchod a maloobchod a oprava motorových vozidiel a motocyklov	0	1	1	1
Veľkoobchod, okrem motorových vozidiel a motocyklov	1	3	4	3
Maloobchod okrem motorových vozidiel a motocyklov	3	5	8	6
Pozemná doprava a doprava potrubím	5	0	5	4
Skladové a pomocné činnosti v doprave	0	2	2	2
Poštové služby a služby kuriérov	0	1	1	1
Činnosti reštaurácií a pohostinstiev	1	0	1	0
Činnosti v oblasti nehnuteľností	0	1	1	1
Vedenie firiem; poradenstvo v oblasti riadenia	1	0	1	1
Reklama a prieskum trhu	1	0	1	0
Ostatné odborné, vedecké a technické činnosti	0	1	1	1
Bezpečnostné a pátracie služby	2	0	2	2
Administratívne, pomocné kancelárske a iné obchodné pomocné činnosti	0	1	1	0
Verejná správa a obrana; povinné sociálne zabezpečenie	4	8	12	10
Vzdelávanie	1	3	4	4
Zdravotníctvo	1	1	2	2
Starostlivosť v pobytových zariadeniach (rezidenčná starostlivosť)	0	1	1	1
Ostatné osobné služby	0	1	1	1
Zamestnávateľ v zahraničí	4	2	6	6
Nezistené	1	0	1	0
Spolu	89	64	153	133

Zdroj: Sčítanie obyvateľov, domov a bytov, 2011

V obci je niekoľko podnikateľov, ktorí svoju činnosť realizujú v oblasti stavebníctva, maloobchodu, pohostinských, polygrafických a v ďalších službách (tab. 18). Podnikajú na základe živnostenského oprávnenia. Tradičnému odvetviu hospodárstva, poľnohospodárstvu, sa venuje 1 súkromne hospodáriaci roľník.

Tab. 18 - Právnické a fyzické osoby v obci Veľké Chyndice v roku 2014

Č.	Meno podnikateľského subjektu (živnostníka)	Zameranie	Právna forma	Počet zamestnancov
1.	Peter Raček	dokončovacie stavebné práce pri realizácii exteriérov a interiérov	SZČO	1
2.	Nora Farkašová – Kaderníctvo LUX	kadernícke služby	SZČO	1
3.	Ján Herda POTRAVINY	kúpa tovaru na účely jeho predaja konečnému spotrebiteľovi	SZČO	1
4.	Michal Kéri	výroba jednoduchých výrobkov z kovu	SZČO	1

5.	Partik Baráth	murárstvo, nákladná cestná doprava vykonávaná vozidlami s celkovou hmotnosťou 2,5t vrátane prípojného vozidla, manipulácia s nákladom	SZČO	1
6.	Ing. Jaroslav Andreji, PhD.	reklamná a propagačná činnosť, poradenstvo v oblasti chovu rýb a ichtyológie, vydávanie kníh, tlač novín...	SZČO	1
7.	Tomáš Hruška	vykonávanie zväračských prác	SZČO	1
8.	Danica Baráthová FINANČNÉ PLÁNOVANIE	činnosť podnikateľských, organizačných a ekonomických poradcov, administratívne služby	SZČO	1
9.	Branislav Baráth	mechanická úprava kovov a plechov	SZČO	1
10.	Jozef Baráth	zámočnícke práce	SZČO	1
11.	Emil Mazánik	prípravné práce k realizácii stavby, dokončovacie stav. práce pri realizácii exteriérov a interiérov	SZČO	1
12.	Miroslav Baráth	zámočníctvo	SZČO	1
13.	Iveta Herdová Potraviny - Hostinec	maloobchod a veľkoobchod v rozsahu voľných živností, sprostredkovateľská činnosť, predaj alko- a nealko nápojov na priamu konzumáciu, neverejná osobná cestná motorová doprava vykonávaná vozidlami do 9 miest vrátane vodiča	SZČO	2
14.	Ľuboš Baráth	poľnohospodárska činnosť	SHR	1

Zdroj: Interné materiály OcÚ Veľké Chyndice, 2015

Dôležitú skupinu EAO tvoria nezamestnaní. V roku 2014 bolo 27 uchádzačov o zamestnanie (17,64 % z EAO obce), z toho bolo 12 žien (tab. 19). V štruktúre podľa vzdelania bolo najviac nezamestnaných zastúpených so základným a stredným odborným vzdelaním, ktorí sa na nezamestnaných podieľali 96,29 %.

Tab. 19 - Štruktúra uchádzačov o zamestnanie (UoZ) podľa dosiahnutého vzdelania v obci Veľké Chyndice v roku 2014

Obec	Počet UoZ	z toho ženy	A	B	C	D	E	F	G	H	I
Veľké Chyndice	27	12	0	0	10	0	9	7	0	0	1

Zdroj: Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny, Nitra, 2015

A - Neurčené, B - Neukončené základné vzdelanie, C - Základné vzdelanie, D - Nižšie stredné odborné vzdelanie, E - Stredné odborné vzdelanie, F - Úplné stredné odborné vzdelanie, G - Úplné stredné všeobecné vzdelanie, H - Vyššie odborné vzdelanie, I - Vysokoškolské vzdelanie

K nezamestnaným patria hlavne mladšie vekové kategórie 20-30 roční, ktorí dosahovali 48 %. Ostatné kategórie boli pomerne rovnomerne zastúpené, okrem kategórie 55-60 roční, ktorých počet bol dvojnásobný (tab. 20).

Tab. 20 - Štruktúra uchádzačov o zamestnanie v obci Veľké Chyndice podľa veku v roku 2014

Obec	< 20	>= 20 do < 25	>= 25 do < 30	>= 30 do < 35	>= 35 do < 40	>= 40 do < 45	>= 45 do < 50	>= 50 do < 55	>= 55 do < 60	>= 60
Veľké Chyndice	1	6	7	1	2	2	2	2	4	0

Zdroj: Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny, Nitra, 2015

V obci je významná krátkodobá nezamestnanosť, ktorá dosahuje (40 %), jej zástupcovia sa môžu v pomerne krátkom čase vrátiť na trh práce. Nepriaznivá je dlhodobá nezamestnanosť (tab. 21), ktorá je problematická a u nezamestnaných často spôsobuje stratu návyku pracovať ako aj sociálne zmeny osobnosti. Častokrát sú takéto osoby po vstupe na trh práce pre svoju sociálnu a pracovnú nestabilitu prepúšťaní alebo zo zamestnania sami dobrovoľne odchádzajú. Dlhodobo nezamestnaných v obci je takmer polovica (12, t. z. 44,44 %) z nezamestnaných.

Tab. 21 - Štruktúra uchádzačov o zamestnanie obce Veľké Chyndice podľa dĺžky evidencie v roku 2014

Obec	Nezamestnanosť		
	Krátkodobá	Strednodobá	Dlhodobá
Veľké Chyndice	11	4	12

Zdroj: Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny, Nitra, 2015

1.1.5.3 Majetok a rozpočet obce

Ekonomický rozvoj obce riadi miestna samospráva prostredníctvom využívania majetku obce a disponibilných finančných prostriedkov. Úlohou samosprávy je predovšetkým plniť samosprávne funkcie vyplývajúce zo Zákona č. 369/1990 Z. z. o obecnom zriadení a ďalších legislatívnych dokumentov v rámci verejnej správy. Celkový objem finančných prostriedkov v roku 2014 pre zaistenie činnosti bol 115 156,52 EUR. Ako vidieť z tab. 22, obec v rokoch 2010 – 2014 hospodárila so ziskom.

Tab. 22 - Vývoj rozpočtu obce Veľké Chyndice v EUR v rokoch 2010 – 2014

Rozpočet	2010	2011	2012	2013	2014
príjmy	111 115,04	107 424,00	109 817,80	111 882,99	115 156,52
výdavky	109 686,12	107 349,69	104 741,34	109 591,94	114 174,70
hospodársky výsledok	1 428,92	74,31	5 076,46	2 291,05	981,82

Zdroj: Interné materiály OcÚ Veľké Chyndice, 2015

Objem **príjmov** obce je diferencovaný (tab. 23). Štruktúra rozpočtu príjmov je tvorená hlavne z príjmov, ktoré obec získava z výnosoch z daní z príjmu fyzických osôb (79,60 % v roku 2014). Druhým hlavným príjmom sú miestne dane a poplatky, ktorých podiel je 26,07 %. Skupina ostatných príjmov je nízka (3,33%) a príjmy, ktoré obec získava z výnosov svojho majetku, neobohacujú príjmy obce. Obec mala najvyššie príjmy v roku 2014, keď ich hodnota dosiahla 115 156,52 EUR.

Tab. 23 - Štruktúra rozpočtových príjmov obce v EUR obce Veľké Chyndice rokoch 2010 - 2014

Príjmy:	Štruktúra rozpočtových príjmov				
	2010	2011	2012	2013	2014
A. Miestne dane a poplatky	17 448,61	17 518,23	23 657,83	26 939,92	23 409,82
B. Výnosy z majetku obce	-	282,73	-	275,00	-
C. Výnosy z dane príjmu FO	70 061,58	78 044,76	75 653,73	72 575,22	80 661,48
D. Ostatné príjmy	23 604,85	11 578,28	10 506,24	12 092,85	11 85,22
Príjmy spolu	111 115,04	107 424,00	109 817,80	111 882,99	115 156,52

Zdroj: Interné materiály OcÚ Veľké Chyndice, 2015

Výdavky obce sú investičné a neinvestičné (tab. 24). Dominujú neinvestičné výdavky, ktoré v roku 2014 dosiahli hodnotu 114 174,70 EUR (97,22 %). V tomto roku obec nemala investičné výdavky. V rámci neinvestičných výdavkov najviac finančných prostriedkov smerovalo na fungovanie troch oblastí – verejnej správy (59,62 %), materskej školy (18,02 %) a zariadenia školského stravovania (11,28 %). Výraznejšie bolo podporené nakladanie s odpadmi, kde bolo vynaložených 4,27 % bežných výdavkov obce. Okrem toho obec

podporila ďalšie oblasti ako napr. kultúru, šport, a sociálnu oblasť a iné, kam smerovalo 0,45 - 1,95 % výdavkov.

Tab. 24 - Štruktúra rozpočtových výdavkov v EUR obce Veľké Chyndice v rokoch 2010 - 2014

	Rozpočet obce				
Výdavky:	2010	2011	2012	2013	2014
A. neinvestičné výdavky:					
Výdavky verejnej správy	64 800,78	65 570,44	62 154,46	57 504,94	66 564,78
Všeobecné verejné služby	1 423,85	0	0	0	0
Finančná a rozpočtová oblasť	601,79	464,47	1 057,90	517,81	584,04
Všeobecná prac. oblasť- AČ	45,33	5 432,31	1 082,30	1 124,74	466,17
Cestná doprava	732,40	257,28	757,28	842,04	360,84
Nakladanie s odpadmi	4 585,57	4 722,44	4 244,98	4 820,57	4 794,32
Ochrana životného prostredia	37,94	366,11	1 183,37	365,62	462,81
Verejné osvetlenie	4 380,63	2 491,46	1 860,04	2 247,31	2 270,89
Ostatné kultúrne služby vrátane KD a knižnice	184,70	222,04	313,09	2 140,38	5 464,24
Vysielacie a vydavateľské služby	14,16	47,78	185,70	229,56	71,06
Náboženské a iné spoločenské služby	288,66	144,35	368,55	2 554,16	411,71
Materská škola	22 587,60	16 392,81	16 930,84	18 274,88	19 109,57
Zariadenie školského stravovania pri MŠ	9 099,33	10 617,53	13 729,72	15 060,05	12 988,95
Staroba	227,50	330,27	525,51	539,87	576,87
Sociálne zabezpečenie	175,93	290,10	347,60	372,01	48,45
spolu:	109 186,12	107 349,69	104 741,34	106 593,94	114 174,70
B. Investičné výdavky:					
Rekonštrukcia a modernizácia Verejného osvetlenia	500,00	0	0	0	0
Rekonštrukcia a modernizácia MŠ- výmena okien	0	0	0	2 998,00	0
revitalizácia obce	0	0	0	0	0
spolu:	500,00	0	0	2 998,00	0
Výdavky spolu:	109 686,12	107 349,69	104 741,34	109 591,94	114 174,70

Zdroj: Interné materiály OcÚ Veľké Chyndice, 2015

1.1.6 INFRAŠTRUKTÚRA

1.1.6.1 Sociálna infraštruktúra

Sociálna infraštruktúra je tvorená sieťou základnej vybavenosti. **Maloobchodnú sieť** obce Veľké Chyndice tvorí predajňa potravín a rozličného tovaru a pohostinstvo.

Kultúrne zariadenia sú svetského a cirkevného charakteru. Pre kultúrne akcie obyvateľov je využívaný kultúrny dom a knižnica. V kultúrnom segmente cirkevného charakteru dominuje rímskokatolícky kostol Narodenia Panny Márie a kaplnka zasvätená

Panne Márii Lurdskej. V obci sa nachádza cintorín s domom smútku a viacero menších sakrálnych stavieb ako sú kaplnky a kríže.

Vzdelávacie zariadenie v obci reprezentujú dve zariadenia. Materskú školu navštevuje 11 detí (rok 2014), ktoré vychovávajú dvaja pedagógovia. Celodenná prevádzka je zabezpečená podávaním stravy v školskej jedálni. Základnú školu v obci navštevujú 22 žiaci (tab. 25), ďalší dochádzajú do školy aj do Vrábľ. Za stredoškolským vzdelávaním študenti odchádzajú do okolitých miest.

Tab. 25 - Vývoj počtu žiakov v obci Veľké Chyndice v rokoch 2010 - 2014

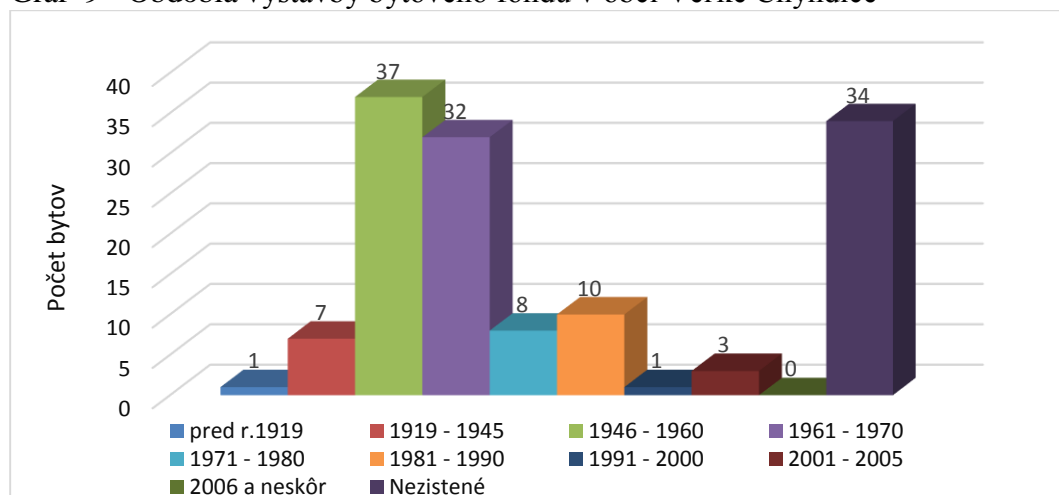
Rok	Počet žiakov MŠ	Počet žiakov ZŠ	Počet žiakov SŠ
2010	10	33	12
2011	8	28	9
2012	12	31	8
2013	12	24	9
2014	11	22	10

Zdroj: Interné materiály OcÚ Veľké Chyndice, 2015

Za zdravotnou starostlivosťou obyvatelia obce dochádzajú do mesta Vrábľ, kde sú ambulancie všeobecných lekárov a lekárov pre deti a dorast. Vážnejšie prípady sa liečia v nemocnici v Nitre. Ani **zariadenia sociálnej starostlivosti** v obci nie sú zastúpené. Starostlivosť o starých alebo chorých občanov zabezpečujú väčšinou rodinní príslušníci alebo príbuzní. Pre **športové aktivity** obyvateľov a hlavne mládeže je k dispozícii futbalové ihrisko. **Administratívne zariadenia** sú reprezentované obecným úradom. Za službami matriky obyvatelia obce dochádzajú do obce Klasov a za poštovými službami do Malých Chyndíc.

Základnou funkciou vidieckej obci je obytná funkcia. Podľa sčítania domov a bytov v roku 2011 **domový a bytový fond** v obci Veľké Chyndice tvorilo 133 bytov. Trvalo obývaných bytov bolo 102, ktoré sa na bytovom fonde podieľali 76,69 %. Neobývaných bytov bolo 30 (22,56 %). U jedného bytu nebola zistená účelnosť využitia. Ako vidieť z grafu 8, bytový fond je z rôznych období výstavby.

Graf 9 - Obdobia výstavby bytového fondu v obci Veľké Chyndice

Zdroj: Sčítanie obyvateľov, domov a bytov, 2011

Z obdobia spred roka 1919 je v obci len 1 byt, z rokov 1919 - 1945 je 7 bytov. Prevažná časť bytového a domového fondu vznikla v povojnovom období rokov 1946 - 1960, z ktorého v obci je 69 bytov, t. z. viac ako polovica súčasného bytového fondu (51,88 %). V ostatných obdobiach bola výstavba pomerne nízka (22 bytov). Viac ako jedna štvrtina

bytového fondu obce (25,56 %, t. z. 34 bytov) nemala zaznamenané obdobie výstavby, možno medzi nimi tak predpokladať aj výstavbu bytov a domov po roku 1990. Podľa obecného úradu bolo v roku 2014 v obci 138 obývaných a 22 neobývaných domov.

1.1.6.2 Technická a environmentálna a informačná infraštruktúra

Rozvoj obce ako aj jej podnikateľské aktivity či kvalitu života obyvateľov zvyšuje technická infraštruktúra. Jej stav v roku 2014 dokumentuje tab. 26.

Tab. 26 - Technická a informačná infraštruktúra obce Veľké Chyndice v roku 2014

Počet domácností napojených na verejný vodovod	85
Počet domácností napojených na plynovod	99
Počet domácností napojených na kanalizáciu	-
Celková dĺžka kanalizácie (v km)	-
Skládka komunálneho odpadu	-
Vývoz komunálneho odpadu na skládku do Rišňoviec	ENVI-GEOS
Množstvo vyprodukovaného odpadu v tonách	75,02 t
Množstvo vyseparovaného odpadu v tonách	3,35 t
Skládka bioodpadu - kompostáreň	-
Vývoz separovaného odpadu do zberného dvora	zberný dvor pri vodárni
Miestny rozhlas	áno
Internet	áno
Káblková televízia	áno

Územie obce je **plne elektrifikované**. Na plyn je pripojených 99 domácností, na verejný vodovod 85 domácností – **napojenosť na plyn a vodovod je neúplná**. Mnohé domácnosti využívajú vodu, ktorá je ale často zdravotne závadná, aj z vlastných studní. V obci **nie je vybudovaná kanalizácia**. Splašky z rodinných domov a objektov sú zachytávané v žumpách, septikoch a malých čističkách odpadových vôd.

V oblasti **informačnej infraštruktúry** má obec vybudovanú telekomunikačnú sieť s digitálnou ústredňou, miestny rozhlas, zabezpečený má televízny signál, internet.

1.1.6.3 Dopravná infraštruktúra

Územím obce neprechádzajú hlavné dopravné tepny, významnými komunikačnými líniami sú preto cesty III. triedy. Obec je priestorovo naviazaná na mesto Vrábľe.

Sieť miestnych komunikácií má asfaltový povrch. Nie popri všetkých miestnych obslužných a zberných komunikáciách sú vytvorené podmienky pre bezpečný pohyb chodcov, preto je potrebné dobudovať chodníky a s miestne komunikácie aj skvalitniť.

Účelové komunikácie sprístupňujú jednotlivé časti územia. V súčasnosti sú všetky komunikácie monofunkčné – sprístupňujú poľnohospodársku pôdu a môžu sa využívať aj pre cykloturistiku.

Dopravné spojenie do obce je zabezpečené autobusovou dopravou, časový harmonogram spojov v súčasnosti nie je dostačujúci, ale z dôvodu ekonomickej rentability táto problematika zatiaľ nie je riešiteľná. V obci sú dve autobusové zastávky s jedným čakárenským priestorom. Najbližšia železničná stanica je v Vrábľoch.

1.1.7 CESTOVNÝ RUCH

Prírodný potenciál obce Veľké Chyndice poskytuje vhodné podmienky pre rozvoj rôznych foriem cestovného ruchu (napr. pešia turistika, cykloturistika alebo poľovníctvo).

Pre rozvoj cestovného ruchu je možné využiť predovšetkým kultúrno-historické pamiatky - rímskokatolícky kostol Narodenia Panny Márie a kaplnka zasvätená Panne Márii Lurdskej. V roku 1990 sa začala obnova kostola, pri ktorej boli odkryté zamurované románske prvky. K jeho zaujímavostiam tak patrí románska výzdoba nachádzajúca sa na fasádach apsidy, ktoré sú zdobené 13 oblúkmi slepých arkád. Tvorí ich reštaurované maľby ornamentov z obdobia neskorého stredoveku. Zaujímavým je aj južný portál s prahom ružového mramoru a štrbinové okno na južnej strane apsidy.

V obci Veľké Chyndice sú realizované aj rôzne kultúrne akcie s tradičnými prvkami, ktoré sa prítiahajú aj pre návštevníkov obce.

1.1.8 KULTÚRNY A KOMUNITNÝ ŽIVOT

Kultúrny a spoločenský život obce je zameraný na realizáciu rôznych akcií počas celého roka (tab. 27). K tradičným akciám patrí obecná zabíjačka, stavenie mája, hodový turnaj a ďalšie.

Tab. 27 - Kalendárium podujatí v obci Veľké Chyndice v roku 2014

Mesiac	Podujatie	Organizátor
Január		
Február	Obecná zabíjačka	Obecný úrad
Marec		
Apríl		
Máj	Stavenie mája	Obecný úrad
Jún	Deň detí	OZ Nové Chyndice
Júl		
August	Oslavy výročia obce	Obecný úrad
September	Hodový turnaj	Obecný úrad
Október		
November		
December	Posedenie pri jedličke pre seniorov Silvestrovská zábava	Obecný úrad

Zdroj: Interné materiály OcÚ Veľké Chyndice, 2015

Spoločenský a komunitný život obce dopĺňajú aj aktivity Občianskeho združenia Nové Chyndice ako napr. Deň detí v obci a rôzne zájazdy.

1.1.9 ENVIRONMENTÁLNE POMERY

Ovzdušie obce Veľké Chyndice vykazuje v rámci základných znečisťujúcich látok mierne znečistenie tuhými časticami (PM₁₀) a minimálne znečistenie v prípade CO, SO₂ a NO_x. V obci sa nenachádza žiadny významný stacionárny zdroj znečistenia. Ku kvalite ovzdušia prispieva aj fakt, že obec je plynofikovaná (99 domácností je napojených na plyn).

Žiaden monitorovaný vodný tok sa z hľadiska kvality povrchových vôd v obci nenachádza. Chyndický potok a Host'ovský potok však tvoria povrchové zdroje vody v obci a sú súčasne aj recipientom. Toky sú upravované na základe vodohospodárskych, ekologických ako aj estetických požiadaviek. Podľa stupňa kontaminácie podzemných vôd sa

zásoby v obci radia do 3. triedy, z celkových 5 tried (BEISS, 2015). Obec má verejný vodovod v správe ZVS, a. s. napojený na diaľkovod Gabčíkovo (pripojených 85 domácností). Kanalizácia ani ČOV nie sú v obci vybudované, obec plánuje v budúcnosti vybudovanú kanalizáciu napojiť na existujúcu ČOV Klasov.

Z hľadiska kontaminácie **pôd** je v obci priaznivý stav, pretože sa radia k relatívne čistým pôdam. Pôdy nevykazujú veternú eróziu, v rámci vodnej erózie je 5,98 % pôd postihnutých strednou eróziou, zvyšok pôd je postihnutých len slabou vodnou eróziou (BEISS, 2015).

Horninové prostredie obce Veľké Chyndice vykazuje stredné radónové riziko (BEISS, 2015). V obci sa nenachádza žiadne chránené ložiskové územie nerastov (Evidencia chránených ložiskových území, 2015).

Obec vyprodukovala v roku 2014 spolu 75,02 t **odpadu**, z toho 3,35 t tvoril separovaný odpad. Skládku bioodpadu obec neprevádzkuje. Obyvatelia obce majú zabezpečený odvoz komunálneho odpadu firmou ENVI-GEOS na skládku TKO Rišňovce 1x za dva týždne. Realizuje sa aj separovaný zber papiera, plastov, skla, elektroodpadu a veľkoobjemového odpadu a textilu.

Vzhľadom na **environmentálnu kvalitu územia** patrí väčšina životného prostredia v obci Veľké Chyndice k mierne narušenému (98,23 %) a 1,76 % ku narušenému životnému prostrediu (Bohuš, Klinda a kol., 2010b). Obec patrí do Tribečského regiónu 2. environmentálnej kvality (regióny s mierne narušeným prostredím) (Bohuš, Klinda a kol., 2010a).

Environmentálnym rizikom je blízkosť Jadrovej elektrárne Mochovce, keďže sa obec nachádza v ochrannom pásme B (od 5 do 20 km od elektrárne).

1.2 SWOT ANALÝZA OBCE

Východiskom pre formulovanie rozvojových cieľov, zámerov a stratégie rozvoja obce je SWOT analýza (Strenghts, Weaknesses, Opportunities, Threats). Predstavuje jednoduchú a pritom výstižnú, vyčerpávajúcu a objektívnu charakteristiku silných a slabých stránok (vnútorná analýza) skúmanej oblasti a jej možných príležitostí a ohrození (vonkajšia analýza). Svojím obsahom poskytuje SWOT analýza poznatky o faktoroch, ktoré je možné využiť v prospech rozvoja obce a naopak, ktorým je v navrhovanej rozvojovej stratégii potrebné čeliť, resp. ich eliminovať.

Silné stránky zahŕňajú komparatívne a konkurenčné výhody pre rôzne typy rozvojových aktivít, slabé stránky sú ohrozujúce, limitujúce. Príležitosti ako možnosti a potenciál rozvoja spolu s ohrozeniami ako rizikami vonkajšieho prostredia môžu mať pravdepodobné účinky na strategický rozvoj územia.

SILNÉ STRÁNKY	SLABÉ STRÁNKY
Poloha a prírodné prostredie <ul style="list-style-type: none"> ➤ Dopravná dostupnosť z miest Nitra a Vráble ➤ Reliéf vhodný pre turistiku, resp. cykloturistiku ➤ Poľnohospodárska pôda vhodná na pestovanie intenzívnych plodín ➤ Podmienky vhodné na rozvoj včelárstva ➤ Poľovné revíry 	Poloha a prírodné prostredie <ul style="list-style-type: none"> ➤ Poloha mimo hlavných dopravných trás ➤ Nedostatočne využívaný potenciál poľnohospodárskej pôdy ➤ Nedostatočne využívaný prírodný potenciál
Ľudské zdroje <ul style="list-style-type: none"> ➤ Národnostne a religiózne jednoliate obyvateľstvo ➤ Aktivita obecného úradu v oblasti spoločenského a kultúrneho života v obci ➤ Udržiavanie tradícií ➤ Obec ako súčasť MAS RZ Dolná Nitra, o. z. 	Ľudské zdroje <ul style="list-style-type: none"> ➤ Stagnácia počtu obyvateľov obce ➤ Nízka vzdelanostná a kvalifikačná úroveň nezamestnaného obyvateľstva ➤ Slabo rozvinuté partnerstvá obce ➤ Vyšší podiel dlhodobu nezamestnaného obyvateľstva ➤ Nezáujem časti obyvateľstva o dianie v obci ➤ Nízka životná úroveň staršieho obyvateľstva ➤ Nízka ponuka pracovných príležitostí v obci ➤ Emigrácia mladého obyvateľstva
Ekonomická základňa <ul style="list-style-type: none"> ➤ Podnikatelia naviazaní na miestne zdroje ➤ Pracovitosť domáceho obyvateľstva ➤ Dostatok priestorov pre podnikateľské aktivity ➤ Sčasti zrekonštruovaný nehnuteľný majetok obce ➤ Nízke náklady na nájom nehnuteľností vhodných na podnikanie ➤ Rozvinuté poľnohospodárstvo ➤ Prítomnosť historických a kultúrnych hodnôt ➤ Zachované kultúrne dedičstvo v podobe zvykov a obyčají 	Ekonomická základňa <ul style="list-style-type: none"> ➤ Slabá ponuka pracovných príležitostí ➤ Absencia niektorých služieb ➤ Nízka kúpna sila obyvateľstva ➤ Nedostatok ubytovacích a stravovacích kapacít pre cestovný ruch ➤ Nedostatočný kultúrny a spolkový život ➤ Nedostatočná propagácia a marketing obce ➤ Nízky rozpočet obce ➤ Nedostatok finančných prostriedkov na rozvojové projekty obce
Infraštruktúra <ul style="list-style-type: none"> ➤ Vysoký stupeň plynofikácie obce ➤ Vysoký stupeň napojenia na vodovod ➤ Cestné spojenie do mestských centier ➤ Príprava územia pre individuálnu bytovú výstavbu ➤ Vybudovaná informačná infraštruktúra 	Infraštruktúra <ul style="list-style-type: none"> ➤ Potreba obnovy miestnych komunikácií a chodníkov ➤ Potreba upraviť verejné priestranstvá ➤ Absentujúce sociálne služby pre obyvateľov obce ➤ Nízka diverzifikácia obchodnej siete ➤ Nevybudovaná kanalizácia a ČOV ➤ Absencia základnej zdravotnej starostlivosti a lekárne
Životné prostredie <ul style="list-style-type: none"> ➤ Nenarušené životné prostredie a ekologicky stabilná krajina ➤ Separovaný zber 	Životné prostredie <ul style="list-style-type: none"> ➤ Slabá ekologická uvedomelosť občanov, slabý záujem obyvateľstva o celkový vzhľad obce ➤ Nedostatočne udržiavané plochy v obci ➤ Znečisťovanie obce odpadmi

PRÍLEŽITOSTI	OHROZENIA
Poloha a prírodné prostredie <ul style="list-style-type: none"> Potenciál ďalšieho rozvoja prírodných predpokladov cestovného ruchu (napr. pre cykloturistiku) 	Poloha a prírodné prostredie <ul style="list-style-type: none"> Intenzívna poľnohospodárska činnosť s potenciálnym dopadom na vznik erózie
Ľudské zdroje <ul style="list-style-type: none"> Stabilizácia obyvateľstva vytvorením podmienok pre bytovú výstavbu Zlepšenie vzťahu „ja občan – moja obec“ Rozvinutie všetkých foriem partnerstiev Rozvoj sociálnej starostlivosti o prestárlych občanov Zvýšenie počtu podujatí pre zvýšenie návštevníkov obce a stmelenie miestnej komunity (napr. organizovanie dňa detí, stavenie mája, obecná zabíjačka, ...) Zvýšenie propagácie obce (tvorba propagačných materiálov o obci, skvalitnenie webovej stránky obce) Zvýšenie spolupráce s MAS RZ Dolná Nitra, o.z. Vytvorenie nových partnerstiev 	Ľudské zdroje <ul style="list-style-type: none"> Strata záujmu o prácu u dlhodobo nezamestnaných – prehlbovanie chudoby Rastúca chudoba starších občanov vedúca k ich sociálnej exklúzii Nárast sociálno-patologických javov Znižovanie aktivít obyvateľov obce Znižovanie úrovne kvality života v obci Nepripravenosť časti obyvateľstva participovať na rozvojových projektoch obce
Ekonomická základňa <ul style="list-style-type: none"> Rozvoj tradičných ekonomických odvetví nadväzujúcich na miestne zdroje (poľnohospodárstvo) Rozvoj odvetví služieb (cestovný ruch, remeslá) a zvýšenie ich kvality Využitie priestorov pre podnikateľské aktivity Potenciál pre organizovanie kultúrnych a spoločenských podujatí Rozvoj agroturistiky (predaj z dvora, napr. včelích produktov, lekvárov...) 	Ekonomická základňa <ul style="list-style-type: none"> Zníženie konkurenčnej schopnosti krajiny v dôsledku globalizačných tlakov Nepriaznivý dopad fiškálnej decentralizácie na malé obce Nedostatočný rast ekonomiky Nitrianskeho kraja Nerealizovanie infraštruktúrnych projektov regionálneho významu (rýchlostná komunikácia, priemyselné parky, atď.) Ohrozená udržateľnosť financovania rozvojových projektov obce Nízka obnova pracovných zdrojov Stagnácia rozvoja obce
Infraštruktúra <ul style="list-style-type: none"> Rekonštrukcia staršej domovej zástavby Rekonštrukcia kultúrneho domu (prístrešok, prestrešenie pódia) Rekonštrukcia obecného úradu Vybudovanie prírodného ihriska a detského ihriska Dobudovanie cykloturistických trás a ich infraštruktúry Vybudovanie osvetlenia a chodníkov v obci Revitalizácia centra obce 	Infraštruktúra <ul style="list-style-type: none"> Chátranie objektov vedúce k ohrozeniu života Zníženie záujmu návštevníkov o cestovný ruch z dôvodu nekvalitných služieb a nedostatočnej ponuky atraktivít
Životné prostredie <ul style="list-style-type: none"> Využitie nenarušeného životného prostredia a malebného obrazu krajiny pre rozvoj vidieckeho turizmu Zvýšenie environmentálnej uvedomelosti občanov Rozšírenie separovaného zberu vedúce k zníženiu komunálneho odpadu na 1 obyvateľa 	Životné prostredie <ul style="list-style-type: none"> Malá environmentálna uvedomelosť obyvateľov obce vedúca k zhoršeniu estetiky prostredia v obci Blízkosť AE Mochovce ako potenciálneho zdroja ohrozenia života a zdravia obyvateľov

Kľúčové disparity a hlavné faktory rozvoja

Potreba identifikácie kľúčových disparít a hlavných faktorov rozvoja je daná nevyhnutnosťou zabezpečenia čo najvyššej adresnosti programového dokumentu.

Určenie kľúčových disparít a hlavných faktorov rozvoja vychádza zo SWOT analýzy, spresňuje smerovanie podpory na odstránenie alebo zmierenie koherentne usporiadaných disparít s využitím faktorov rozvoja.

Kľúčové disparity	Hlavné faktory rozvoja
<ul style="list-style-type: none">destabilizácia ľudských zdrojov	<ul style="list-style-type: none">stabilizované ľudské zdroje so zlepšujúcim sa demografickým vývojom
<ul style="list-style-type: none">nedostatočné využívanie prírodného a ekonomického potenciálu obce	<ul style="list-style-type: none">aktivity obce udržateľne využívajúce kvalitné životné prostredie
<ul style="list-style-type: none">nízka úroveň zapojenosti obyvateľstva do rozvoja obce	<ul style="list-style-type: none">aktívne obyvateľstvo zapojené do života v obci

Z hľadiska vyváženého a optimálneho rozvoja obce a zvyšovania kvality života obyvateľov je nevyhnutné v programovom období 2014 – 2020 dať dôraz na rovnomernejšiu koncentráciu zdrojov do navrhovaných strategických priorít. Skoordinovaná koncentrácia zdrojov by sa mala prejavovať nielen vo vyššej efektívnosti a účinnosti implementácie verejných politík, ale i možnosti využívania zdrojov z fondov EÚ. Na základe získaných skúseností prvoradá intervencia by mala smerovať do aktivít, ktoré budú mať výraznejší dopad na hospodársky a sociálny rozvoj obci.

2 STRATEGICKÁ ČASŤ

Strategická časť dokumentu obsahuje víziu strategického rozvoja obce pri zohľadnení jej vnútorných špecifik, určuje strategický cieľ, priority a opatrenia rozvoja rešpektovaním princípov regionálnej politiky s cieľom dosiahnutia vyváženého udržateľného rozvoja územia.

2.1 VÍZIA OBCE

Obec poskytujúca svojim občanom dobrú kvalitu života s dostatkom pracovných príležitostí a s vybudovanou infraštruktúrou. Zároveň poskytujúca možnosti pre mimopracovné aktivity a plnohodnotné vyžitie voľného času pre obyvateľov a návštevníkov obce.

Na dosiahnutie vízie bude obec Veľké Chyndice podporovať:

- rozvoj a skvalitnenie potrebnej infraštruktúry,
- rozvoj diverzifikácie podnikateľských aktivít,
- rozvoj cestovného ruchu,
- zvyšovanie kvality života obyvateľov,
- zachovanie zdravého životného prostredia v zmysle zásad udržateľného rozvoja,
- zvýšenie efektívnosti vzájomnej spolupráce v rámci obce ako i regiónu, resp. mikroregiónu (MAS Regionálne združenie Dolná Nitra, o. z.),
- profesionalizáciu svojej správy.

2.2 STRATEGICKÝ CIEĽ, PRIORITY A OPATRENIA ROZVOJA OBCE

Uskutočniteľnosť strategického cieľa obce, priorít a opatrení rozvoja obce závisí od viacerých faktorov:

- identifikácie problémov obce – stromu problémov rozvoja obce (schéma 1),
- identifikácia cieľov rozvoja obce – strom cieľov rozvoja obce (schéma 2),
- do akej miery bude obec schopná využívať vlastné zdroje ako aj možnosti vonkajších zdrojov,
- od udržateľnosti navrhovaných a uskutočnených opatrení,
- od stupňa ich podpory získaných od všetkých záujmových skupín v obci.

Z uvedeného prehľadu opatrení (schéma 2) je zrejmá preferencia skvalitňovania podmienok života v obci predovšetkým dobudovaním infraštruktúry ako aj podpora bývania a rozvoja cestovného ruchu.

Podrobnejšia charakteristika aktivít podporujúcich strategický cieľ rozvoja obce je uvedená v tab. 29.

Schéma 1 - Strom problémov obce Veľké Chyndice

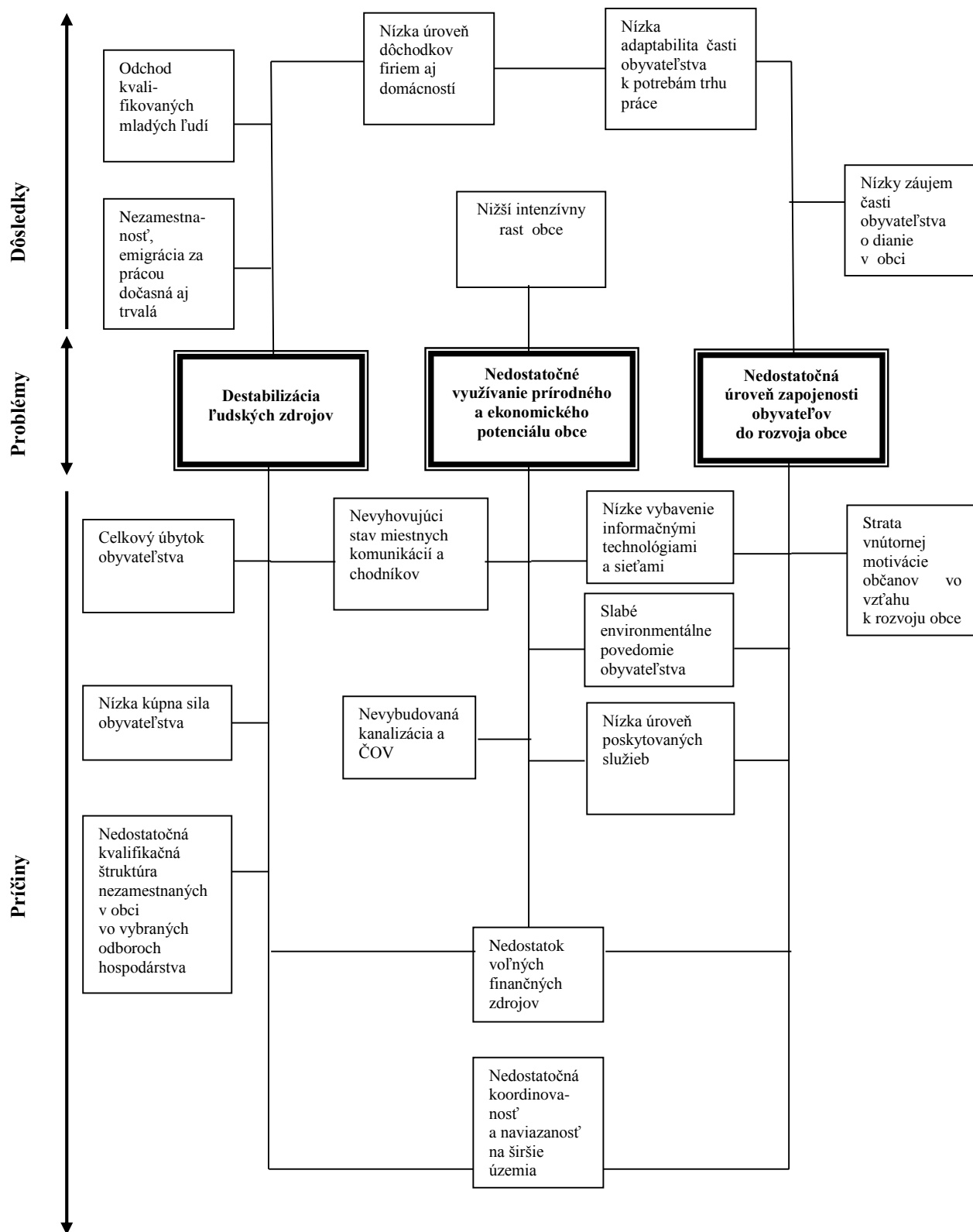
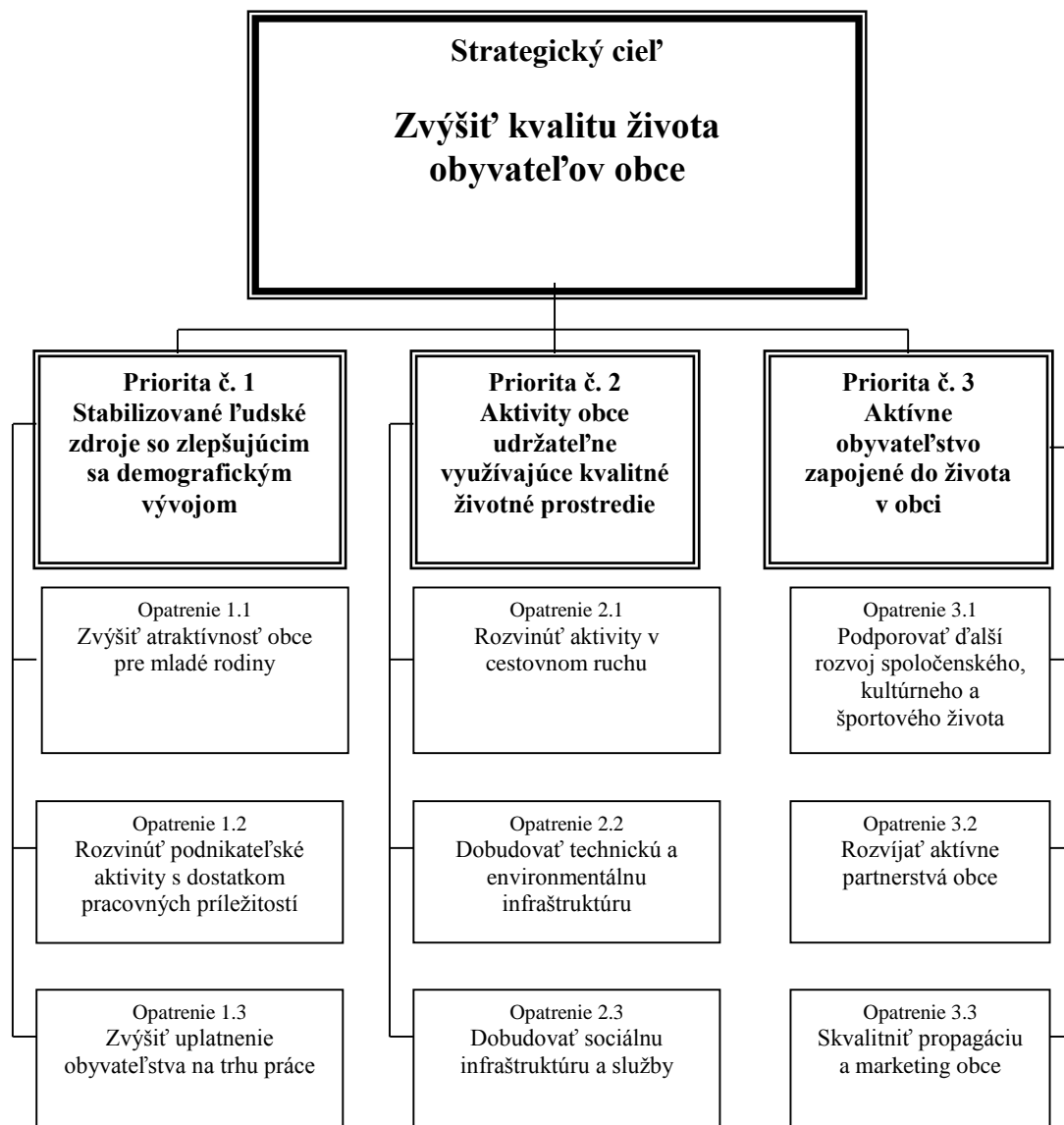

Schéma 2 - Strom cieľov obce Veľké Chyndice

3 PROGRAMOVÁ, REALIZAČNÁ A FINANČNÁ ČASŤ

Programová, realizačná a finančná časť dokumentu by mala poskytnúť odpoveď na otázku, ako obec zabezpečí realizáciu svojej vízie, strategického cieľa, priorit a opatrení rozvoja.

3.1 VYHODNOTENIE PLÁNOVANÝCH AKTIVÍT OBCE V PHSR OBCE ZA ROKY 2007 - 2013

V PHSR obce Veľké Chyndice (Mikle, 2006) boli naplánované a zrealizované štyri aktivity (tab. 28).

Tab. 28 - Vyhodnotenie zrealizovaných aktivít obce Veľké Chyndice za roky 2007 – 2013

Č.	Názov aktivity/projektu	Garant	Rok realizácie	Náklady celkom v EUR/SK	Štátny rozpočet	Regionálne zdroje (VÚC)	Vlastné zdroje
1.	Parkovisko	Obec	2007	2 521,66	1 852,06		669,60
2.	Prírodné javisko a tanečný parket	Obec	2008	3 153,41			3 153,41
3.	Projekt na modernizáciu a rekonštrukciu verejného osvetlenia	Obec	2011	500,00			500,00
4.	Výmena okien na budove MŠ	Obec	2013	2 998,00			2 998,00

Zdroj: Interné materiály OcÚ Veľké Chyndice, 2015

3.2 AKČNÝ PLÁN AKTIVÍT OBCE NA ROKY 2014 - 2020

Zmyslom a aj výsledkom úspešného strategického plánovania regionálneho rozvoja obce je realizácia akčného plánu aktivít (tab. 29). Ide o plán, ktorý definuje jednotlivé kroky pri plnení PHSR obce s ohľadom na jeho momentálne finančné, personálne a technické kapacity a naliehavosť navrhnutých aktivít. Je v ňom načrtnuté smerovanie rozvoja obce. Akčný plán na roky 2014 – 2020 obsahuje zoznam najdôležitejších aktivít a ich bližšiu špecifikáciu.

Tab. 29 - Akčný plán aktivít obce Veľké Chyndice na roky 2014 - 2020

Č.	Názov aktivity/projektu	Garant	Predpokladaný rok realizácie	Predpokladané Náklady v EUR	Štátny rozpočet	EŠIF	Regionálne zdroje (VÚC)	Vlastné zdroje	Súkromné/iné zdroje	ŠFRB
1.	Vybudovanie prírodného ihriska	Obec	2014	797,09				797,09		

2.	Prístrešok k budove kultúrneho domu	Obec	2014	2 790,52			2 790,52		
3.	Prestrešenie javiska	Obec	2014	1 772,82			1 772,82		
4.	Kamerový systém	Obec	2015	8 750,00	6 989,05		1 760,95		
5.	Rekonštrukcia a modernizácia verejného osvetlenia	Obec	2015	90 745,56	81 668,80		9 076,76		
6.	Kamerový systém – rozšírenie	Obec	2016	6 005,00	5 000,00		1 005,00		
7.	Multi funkčné ihrisko s detským ihriskom	Obec	2016	55 000,00	55 000,00		-		
8.	Sanácia budovy obecného úradu	Obec	2017	30 000,00	25 000,00		5 000,00		
9.	Chodníky v obci	Obec	2018	33 000,00	30 000,00		3 000,00		
10.	Chodníky a osvetlenie v cintoríne	Obec	2019	17 000,00	15 000,00		2 000,00		
11.	Revitalizácia centra obce	Obec	2020	3 500,00	3 000,00		500,00		
12.	Sanácia budovy kultúrneho domu	Obec	2020	23 000,00	20 000,00		3 000,00		

Zdroj: Interné materiály OcÚ Veľké Chyndice, 2015

Vysvetlivky: EŠIF - Európske štrukturálne a investičné fondy

3.3 ORGANIZAČNÉ ZABEZPEČENIE REALIZÁCIE AKTIVÍT OBCE A ICH MONITORING

Vypracovaním a schválením výsledného dokumentu proces strategického plánovania nekončí. PHSR je dokument živý, otvorený, reagujúci na zmeny. Proces plánovania však vyžaduje aj potrebu priebežného vyhodnocovania procesu realizácie aktivít, resp. jeho monitorovanie. Monitorovanie je nevyhnutné, pretože zaisťuje vykonanie akcií a udržanie úsilia na dosiahnutie cieľov tým, že uskutočňuje opatrenia na prispôsobenie sa prípadným zmenám v dostupných alebo požadovaných zdrojoch, prípadne zmenám prostredia ako takého. Akčný plán opatrení rozvoja obce je preto potrebné každoročne aktualizovať.

Definovanie konkrétnych projektov je len prvým krokom, prostredníctvom ktorého možno posunúť stratégiu rozvoja obce bližšie k realizácii. V ďalšej fáze je potrebné vytvoriť organizačné štruktúry, ktoré budú zabezpečovať realizáciu cieľov. Preto treba zriadiť pracovnú skupinu pre implementáciu a delegovať na ňu túto úlohu. Pracovná skupina by mala vyvíjať činnosť v úzkej väzbe na obecné zastupiteľstvo a na jeho odborné komisie. Podstatou jej činnosti bude podnikať kroky smerujúce k realizácii projektov, pripravovať projekty a koordinovať aktivity účastníkov rozvojového procesu. Vzhľadom k skutočnosti, že garantom väčšiny projektov je obec, možno predpokladať personálne prekryvanie činností administratívnych štruktúr miestnej samosprávy s poslancami a pracovnou skupinou.

Pracovná skupina pre implementáciu by okrem úlohy „transformovať strategickú víziu a ciele na skutočnosť“ mala plniť aj monitorovaciu úlohu. Jej náplňou bude sledovať zmeny v smerovaní vývoja obce, zmeny vonkajších podmienok rozvoja, ako aj nové požiadavky obyvateľov a ďalších cieľových skupín (návštevníkov, podnikateľov). Na základe zistených

skutočností je potrebné uskutočniť revíziu aktuálnosti strategických cieľov, čo môže viesť k ich prípadnému prehodnoteniu. Obdobne by sa mal aktualizovať aj zásobník projektov – ukončené projekty by mali byť priebežne nahradzované novými projektmi, podporujúcimi kontinuitu v dosahovaní stanovených cieľov. Špeciálnym nástrojom pre uskutočňovanie monitoringu sú kvantitatívne indikátory úspešnosti projektu, ktoré pomôžu odpovedať na otázku „či sa darí dosahovať to, čo sme si stanovili, či postupujeme správnym smerom“.

Pracovná skupina pre implementáciu a monitoring by sa mala schádzať na spoločných stretnutiach aspoň raz za rok. Na stretnutí by sa zhodnotilo plnenie plánu, doterajší postup realizácie a prediskutovali a odsúhlasili zmeny v pláne.

Odporúčané zloženie pracovnej skupiny:

- starosta obce,
- odborné komisie obecného zastupiteľstva,
- podnikateľské subjekty,
- zainteresovaní obyvatelia (ktorí deklarovali záujem participovať v skupine),
- predstavitelia subjektov spolupracujúcich na realizácii aktivít/projektov.

Odporúča sa tiež pre každý kalendárny rok, vo väzbe na zasadnutie pracovnej skupiny, pripraviť na báze akčných plánov aj operatívne plány, ktoré by podrobne definovali úlohy a kroky pri realizácii jednotlivých projektov v danom roku. To je obzvlášť vhodné v prípade viacročných projektov.

PHSR obce bude po schválení jeho znenia v obecnom zastupiteľstve zverejnený na internetovej stránke obce a v tlačenej forme verejne prístupný aj na obecnom úrade.

3.4 FINANČNÉ ZABEZPEČENIE REALIZÁCIE AKTIVÍT OBCE

Realizáciu opatrení a aktivít predstavujú finančne náročné projekty, preto je dôležité identifikovať finančné zdroje, ktoré umožnia ich realizáciu. Finančné prostriedky potrebné na realizáciu projektov, tak ako boli definované v PHSR obce Veľké Chyndice budú pochádzať z týchto zdrojov:

1. Európske štrukturálne a investičné fondy (EŠIF),
2. verejné zdroje – štátny rozpočet, regionálne zdroje (VÚC), rozpočet obce,
3. súkromné zdroje.

Európske štrukturálne a investičné fondy (EŠIF)

Po vstupe SR do Európskej únie sa otvorili ďalšie možnosti získania finančných prostriedkov. Európska regionálna politika si kladie za cieľ vyrovnanie rozdielov medzi regiónmi v zmysle finančnej solidarity. Aby SR mohla čerpať finančné prostriedky zo štrukturálnych fondov, bola vypracovaná Partnerská dohoda SR 2014 – 2020, pričom čerpanie finančných zdrojov sa v aktuálnom programovom období bude realizovať prostredníctvom nasledovných operačných programov:

1. Integrovaná infraštruktúra,
2. Ľudské zdroje,
3. Integrovaný regionálny operačný program,
4. Kvalita životného prostredia,
5. Výskum a inovácie,
6. Efektívna verejná správa,
7. Technická pomoc,
8. Program rozvoja vidieka,
9. Rybné hospodárstvo.

Nové programové obdobie 2014 - 2020 prináša zmeny v celkovej alokácii finančných prostriedkov, ako aj zmeny prioritných smerov podpory. Preto bude na základe operačných programov nového programového obdobia potrebné overiť a následne aktualizovať možnosti financovania projektov obsiahnutých v tomto dokumente.

Verejné zdroje

Mestá a obce majú obmedzené možnosti získavania grantov zo štátneho rozpočtu na rozvojové aktivity.

Nenávratný finančný príspevok pre investičné projekty výstavby obecných nájomných bytov je možné získať z Ministerstva dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja zo Štátneho fondu rozvoja bývania - do výšky 30 % celkových nákladov, na prefinancovanie ostatných nákladov je možné získať úver s úročením 1 % a s dobou splatnosti 30 rokov. Dôležitú úlohu pri realizácii environmentálnej infraštruktúry plní Environmentálny fond.

Dotácie na realizáciu aktivít je možné získať aj z regionálnych zdrojov – z rozpočtu vyššieho územného celku.

Rozpočet obce je základným zdrojom financovania jej aktivít. Keďže výška voľných finančných prostriedkov obce je limitovaná, je preto vhodné prostriedky obecného rozpočtu použiť najmä na:

- zabezpečenie prípravy projektov – projektová dokumentácia a príprava žiadostí na čerpanie eurofondov,
- spolufinancovanie projektov – spoluúčasť obce je minimálne 5 %,
- financovanie bežných aktivít – neinvestičné aktivity v oblasti služieb občanom a spoločenského života v nej.

Z analýzy rozpočtovej situácie obce vyplýva, že jej finančné zdroje neumožňujú uhrádzať plánované investície a preto bude dôležité získanie finančných prostriedkov z externých zdrojov. Je potrebné počítať aj s variantom zamietnutia žiadosti o finančný príspevok. V takom prípade bude potrebné určiť náhradné zdroje financovania. Niektoré projekty bude možné realizovať v redukovanom rozsahu alebo na etapy (rozložené na dlhšie časové úseky) z obecného rozpočtu. V prípade iných projektov, najmä takých, ktoré sú schopné generovať zisky, prichádza do úvahy spoluúčasť súkromného sektora alebo využitie bankových úverových produktov.

Súkromné zdroje

Súkromné prostriedky predstavujú najjednoduchšiu formu investovania, nakoľko ich použitie závisí výlučne od rozhodnutia ich vlastníka. Pri investovaní súkromných zdrojov investor primárne hľadá zisk. Ich význam pre regionálny rozvoj spočíva v tom, že obvykle prinášajú nové pracovné miesta, skvalitňujú služby pre návštevníkov obce i pre miestnych obyvateľov.

Investovanie súkromných prostriedkov do neziskových aktivít je zatiaľ zriedkavé. Rovnako ako v zahraničí, častejšie je realizované investovanie na báze JointVentures – t. j. vytvárajú sa podniky so spoločným kapitálovým vkladom verejného subjektu (miestnej samosprávy) a súkromnej spoločnosti.

Vzhľadom k obmedzenej investičnej sile ekonomických subjektov pôsobiacich v obci bude potrebné zamerať pozornosť najmä na externé subjekty a potenciálnych investorov aktívne vyhľadávať.

ZÁVER

Získanie finančnej podpory z verejných zdrojov (európskych, štátnych alebo regionálnych) si v súčasnosti vyžaduje existenciu spracovanej rozvojovej stratégie - republikovej, regionálnej, subregionálnej i lokálnej. Vyžaduje to aj Zákon č. 539/2008 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja, resp. jeho novela Zákon č. 309/2014 Z. z. Podľa tohto zákona majú mať obce (združenia obcí, mikroregióny) schválený PHSR, ktorý by mal byť v súlade s rozvojovým dokumentom vyššej hierarchickej úrovne.

PHSR obce Veľké Chyndice je strategický strednodobý dokument, ktorý určuje víziu rozvoja obce, prioritné rozvojové oblasti a strategické ciele ich naplnenia. Tento dokument by mohol byť východiskom pre vypracovanie ďalších materiálov rozvoja jednotlivých oblastí života obce. Vypracovanie PHSR v podobe, v akej je predložený, by mohlo pomôcť k získaniu komplexného prehľadu o obci, o jej potrebách a nevyhnutnostiach. Profesionálne vypracovaná stratégia umožní okrem definovania priorít obce aj dosiahnutie konkrétnych cieľov a v konečnom dôsledku rozvoj obce správnym smerom. Najväčšou devízou obce sú však jej obyvatelia, ktorí z veľkej časti majú o život vo svojej obci záujem a na jej rozvoji sú ochotní participovať.

Hlavným cieľom PHSR obce je zlepšiť kvalitu života jej občanov, vytvoriť podmienky pre ekonomický rozvoj a presadzovať koncept udržateľného rozvoja obce ako aj uspokojiť nároky jej návštevníkov.

Preto vyjadrujeme presvedčenie, že v spolupráci s vedením obce sa obyvateľom tohto územia, v ich snahe zlepšiť si životné podmienky aj vďaka získavaniu finančných prostriedkov z verejných i neverejných zdrojov, bude len dariť.

INFORMAČNÉ ZDROJE

1. Aktualizácia Národnej stratégie regionálneho rozvoja. 2014.
Dostupné na: <http://www.telecom.gov.sk/index/index.php?ids=93254>
2. Aktualizácia stratégie rozvoja cestovného ruchu Nitrianskeho samosprávneho kraja na roky 2007 – 2013. 2006. Nitra : Úrad Nitrianskeho samosprávneho kraja, 78 s.
3. BEISS, 2015. Dostupné na: <http://www.beiss.sk/>
4. Bohuš, P., Klinda, J. a kol. 2010a. Regióny environmentálnej kvality. Mierka 1 : 500 000. In: Environmentálna regionalizácia Slovenskej republiky (III. aktualizované a rozšírené vydanie. Bohuš, P., Klinda, J. red.). Bratislava : MŽP SR, Košice : SAŽP. 2010. s. 101. ISBN 978-80-88503-00-1
5. Bohuš, P., Klinda, J. a kol. 2010b. Stupeň environmentálnej kvality územia. Mierka 1 : 500 000. In: Environmentálna regionalizácia Slovenskej republiky (III. aktualizované a rozšírené vydanie. Bohuš, P., Klinda, J. red.). Bratislava : MŽP SR, Košice : SAŽP. 2010. s. 96. ISBN 978-80-88503-00-1
6. Evidencia chránených ložiskových území, 2015.
Dostupné na: <http://www.hbu.sk/sk/Chranene-loziskove-uzemia/Bratislava.alej>
7. Futák, J. 1980. Fytogeografické členenie. In: Atlas SSR. Bratislava : SAV, SÚGaK, 1980, s. 88.
8. Geologická mapa Slovenska M 1:50 000, 2013.
Dostupné na: <http://mapserver.geology.sk/gm50js>.
9. Hensel, K., Krno, I. 2002. Zoogeografické členenie: limnický biocyklus. Mierka 1 : 2 000 000. In: Atlas krajiny Slovenskej republiky. 1. vyd. Bratislava : MŽP SR, Banská Bystrica : SAŽP, 2002, s. 118. ISBN 80-88833-27-2
10. Hydrogeochemická mapa SR, 2015.
Dostupné na: <http://mapserver.geology.sk/hydrochem/>
11. Hydrogeologická mapa SR, 2015.
Dostupné na: <http://mapserver.geology.sk/hydrogeol/>
12. Interné materiály OcÚ Veľké Chyndice, 2015.
13. Jedlička, L., Kalivodová, E. 2002. Zoogeografické členenie: terestrický biocyklus. Mierka 1 : 2 000 000. In: Atlas krajiny Slovenskej republiky. 1. vyd. Bratislava : MŽP SR, Banská Bystrica : SAŽP, 2002, s. 118. ISBN 80-88833-27-2
14. Klimatický atlas Slovenska. 2015. Dostupné na: <http://klimat.shmu.sk/kas/>
15. Koncepcia územného rozvoja Slovenska 2001 (KURS 2001) v znení KURS 2011.
Dostupné na: <http://www.telecom.gov.sk/index/index.php?ids=124582>.
16. Lapin, M. a kol. 2002. Klimatické oblasti. Mierka 1 : 1 000 000. In: Atlas krajiny Slovenskej republiky. 1. vyd. Bratislava : MŽP SR, Banská Bystrica : SAŽP, 2002, s. 95. ISBN 80-88833-27-2
17. Malík, P., Švasta, J. 2002. Hlavné hydrogeologické regióny. Mierka 1 : 1 000 000. In: Atlas krajiny Slovenskej republiky. 1. vyd. Bratislava : MŽP SR, Banská Bystrica : SAŽP, 2002, s. 104. ISBN 80-88833-27-2
18. Mazúr, E., Lukniš, M. 1980. Geomorfologické jednotky. Mierka 1 : 500 000. In: Atlas SSR. Bratislava: SAV, SÚGaK, 1980, s. 54 - 55.
19. Michalko, J. a kol. 1986. Geobotanická mapa ČSSR. Textová a mapová časť. Bratislava : Veda. 163 s.
20. Mikle, Š. 2006. PHSR obce Veľké Chyndice. Veľké Chyndice : OcÚ, 2006, 76 s.
21. Mindáš, J., Škvarenina, J. 2002. Výskyt hmiel. Mierka 1 : 1 500 000. In: Atlas krajiny Slovenskej republiky. 1. vyd. Bratislava : MŽP SR, Banská Bystrica : SAŽP, 2002, s. 100. ISBN 80-88833-27-2

22. Národné lesnícke centrum. 2015. Dostupné na: <http://gis.nlcsk.org/lgis/>
23. NATURA 2000, Chránené vtáčie územia, 2015.
Dostupné na: <http://geo.enviroportal.sk/vu/>
24. Partnerská dohoda Slovenskej republiky na roky 2014 – 2020.
Dostupné na: <http://www.partnerskadohoda.gov.sk/>
25. Plesník, P. 2002. Fytogeograficko-vegetačné členenie. Mierka 1 : 1 000 000. In: Atlas krajiny Slovenskej republiky. 1. vyd. Bratislava : MŽP SR, Banská Bystrica : SAŽP, 2002, s. 113 ISBN 80-88833-27-2
26. Pôdne mapy, 2015.
Dostupné na: <http://www.podnemapy.sk/bpej/viewer.htm?activelayer=2&layers=001>
27. Program rozvoja vidieka SR na programové obdobie 2014-2020.
Dostupné na: <http://www.mpsr.sk/index.php?navID=1&navID2=1&sID=43&id>
28. Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja Nitrianskeho samosprávneho kraja 2012-2018. Dostupné na: <http://www.unsk.sk:8080/showdoc.do?docid=176>
29. Retrospektivní lexikon obcí ČSSR 1850-1970. 1978. Praha : Federálny štatistický úrad, 1978. 94 s.
30. Sčítanie ľudu, domov a bytov Slovenska 1991 – definitívne výsledky. 1992. Bratislava : Štatistický úrad SR.
31. Sčítanie obyvateľov, domov a bytov Slovenska 2011 – definitívne výsledky. 2012. Bratislava : Štatistický úrad SR.
32. Sčítanie obyvateľov, domov a bytov Slovenska 2001 – definitívne výsledky. 2002. Bratislava : Štatistický úrad SR.
33. Stratégia rozvoja cestovného ruchu Nitrianskeho samosprávneho kraja na roky 2006 – 2013. 2006. Nitra : Úrad Nitrianskeho samosprávneho kraja, 81 s.
34. Štatistický úrad Slovenskej republiky (ŠÚ SR), 2015. Dostupné na: www.statistics.sk
35. Štátny zoznam osobitne chránených častí prírody SR, 2015.
Dostupné na: <http://uzemia.enviroportal.sk/>
36. Tremboš, P., Minár, J. 2002. Morfológicko-morfometrické typy reliéfu. Mierka 1 : 500 000. In: Atlas krajiny Slovenskej republiky. 1. vyd. Bratislava : MŽP SR, Banská Bystrica : SAŽP, 2002, s. 90 – 91. ISBN 80-88833-27-2
37. Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny, Nitra, 2015.
38. Územný plán VÚC Nitrianskeho kraja. 1998. Bratislava : Krajský úrad Nitra – Aurex, s.r.o., 457 s.
Dostupné na: [http://www.unsk.sk/zobraz/sekcii/uzemny-plan-velkeho-uzemneho-celku-nitrianskeho-kraja\(27_09_2015\)](http://www.unsk.sk/zobraz/sekcii/uzemny-plan-velkeho-uzemneho-celku-nitrianskeho-kraja(27_09_2015))
39. Územný plán VÚC Nitrianskeho kraja. 1995. Bratislava : AUREX, 1995. 234 s.
Dostupné na: <http://www.unsk.sk/showdoc.do?docid=177>
40. Vass, D. a kol. 1988a. Regionálne geologické členenie Západných Karpát a severných výbežkov Panónskej panvy na území ČSSR. Bratislava : GÚ DŠ, 1988.
41. Vass, D. a kol. 1988b. Vysvetlivky k mape Regionálne geologické členenie Západných Karpát a severných výbežkov Panónskej panvy na území ČSSR. Mierka 1 : 500 000. Bratislava : GÚ DŠ, 1988. 65 s.
42. Veľké Chyndice, 2015. Dostupné na: <http://www.velkechyndice.eu>
43. Vlastivedný slovník obcí na Slovensku : III. diel. 1978. 1. vyd. Bratislava : Veda, 1978, 532 s.
44. Zamkovský, J., red. 2004. PHSR obce – význam, štruktúra a základné metodické tézy. Poniky : Centrum pre podporu miestneho aktivizmu. 18 s. ISBN 80-968918-4-7
45. Zákon č. 309/2014 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa Zákon č. 539/2008 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja.
46. Zákon č. 369/1990 Z. z. o obecnom zriadení v znení neskorších predpisov.

47. Záväzná časť územného plánu VÚC Nitrianskeho kraja (2012). VZN č.2/2012, ktorým sa vyhlasuje „Záväzná časť Územného plánu regiónu Nitrianskeho kraja“. Dostupné na: <http://www.unsk.sk/zobraz/sekcii/uzemny-plan-velkeho-uzemneho-celku-nitrianskeho-kraja>